

KVIEČIU VISUS SAJUNGOS SKYRIUS IR NARIUS PADĖTI MUMS

**Dr. Leono Kriaučeliūno kalba išrinkus
Tautinės Sąjungos pirmininku**

*Gerb. Prezidiume, gerbiami seimo dalyviai,
mieli Tautinės Sąjungos nariai,*

1990 metais Bostone, 21-majame Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos seime, pasitraukdamas iš Tautinės S-gos pirmininko pareigų pareiškiau, kad tai nereikia, kad aš pasitraukiu iš Tautinės S-gos. Palieku ir toliau aktyviu Sąjungos nariu ir po kiek laiko vėl grįšiu. Kaip tada išsireiškiau: "I shall return".

Šiomet, po 38-rių metų aktyvaus profesinio darbo pasitraukiau į užtarnautą poilsį. Turėdamas daugiau laiko, noro ir dar kai kurių naujų planų, besitarianant seimui nutariau ir vėl kandidatuoti į Tautinės S-gos pirmininkus. Į šias pareigas ateinu ne kaip naujokas, ateinu su šešerių metų patyrimu.

Nuoširdžiai dėkoju seimo atstovams už patikėjimą. Nominacijų komisijos pirmininkas V. Abraitis, per skaitydamas Bostono skyriaus dr. P. Švarco pristatymą ir T. Blinstrubo mano kandidatūrą, pareiškė, kad šie rinkimai buvo ypatingi, nes tik trečią kartą Sąjungos istorijoje buvo išstatyti du kandidatai. Mano manymu tai yra džiuginantis reiškinys. Tai buvo tikrai demokratiški rinkimai, tai parodo, kad Tautinė Sąjunga yra gyva, yra norinčių Sąjungai vadovauti, nors mūsų gretos retėja ir daugelio galvas puošia sidabrinė plaukų spalva.

Nebuvo laimėtojų nei pralaimėtojų. Laimėjo tik Tautinė Sąjunga. Tikiu, kad po šio seimo vėl visi jungsimės į bendrą darbą. Naujai išrinktoji Sąjungos valdyba neapseisime be Jūsų paramos ir talkos. Kviečiu visus Sąjungos skyrius ir narius padėti mums. Dirbkime visi kartu Tautinės Sąjungos gerovei, jos šviesiasniam rytojui.

Darbo barai platus. Sten gimės Sąjungą palaikyti gyvą mūsų išeivijos visuomeniniam, kultūriniam ir politiniam gyvenime. Lietuviybė, lietuviybės išlaikymas turi būti mūsų veiklos neatskiriama planų dalis. Tiesa, kai kas bando dabar įrodi-

nėti, kad išeivija savo uždavinį jau baigė. Lietuva laisva ir nepriklausoma. Bandoma aiškinti, kad anksčiau buvom "mes ir jūs", o dabar esam tik "mes".

Nenorėčiau sutikti su tokiu aiškinimu. Išeivija suvaidino didelį vaidmenį Lietuvos nepriklausomybės metais po pirmojo pasaulinio karo, išeivija atliko svarbų ir reikšmingą vaidmenį žiaurios ir skaudžios okupacijos metais. Stiprios ir gerai organizuotos išeivijos laukia dideli darbai ir uždaviniai ateityje.

Nuo pat Sąjungos įsikūrimo išeivijoje, Tautinė Sąjunga aktyviai reiškėsi politiniam darbe per Amerikos Lietuvių Tarybą ir Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą. Visų bendromis pastangomis Lietuva atgavo laisvę. Bet okupacijos žaizdos gilios. Ekonominė padėtis sunki. Rusų kariuomenė dar neišvesta.

Lietuva keliai nepriklausomam gyvenimui. Politinis gyvenimas verda, kuriasi partijos. Jų tarpe Lietuvoje įsikūrė ir Lietuvos Tautininkų partija. Mūsų Sąjungos laukia nauji už-

daviniai. Stengsimės plėsti užmegstus ryšius su Lietuvoje įsikūrusia Tautininkų partija.

Džiaugiuosi, kad šiame seime dalyvauja ir jų pirmininkas Rimantas Smetona. Į jo padarytus pranešimus, siūlymus ir prašymus atkreipsime ypatingą dėmesį. Stengsimės padėti Lietuvos tautininkams ideologiniai ir finansiniai. Bandysime jiems padėti sudarant sąly-

gas, kad jie galėtų geriau plėsti savo veiklą, aktyviau ir reikšmingiau reikštis kunuliuojančiam Lietuvos politiniam gyvenime, kad Lietuvos Tautininkų partija suvaidintų reikšmingą vaidmenį atsikūriančioje laisvoje Lietuvoje.

Tad dar kartą nuoširdžiai dėkoju visiems seimo atstovams ir prašau visų talkos ir paramos.

Ačiū už dėmesį.

LIETUVOS VAIDMUO IMPERIJOJE GRIŪTYJE

Rusijos rašytojų akimis

Antanas Rukšėnas

Neseniai knygų rinkoj pasirodė Rusijos prezidento politinė biografija anglų kalba "BORIS YELTSIN". Šios knygos autoriai, Vladimir Solovyev ir Elena Klepikova, rengdami šią knygą artimai bendradarbiavo su Jelcino draugais, bendradarbiais bei jo oponentais. Ir rašė, kaip sakoma, "iš vidaus".

Savo pastarųjų metų epochinių įvykių analizėje jie ne mažą reikšmę skiria ir Lietuvos įvykiams. Ir visa tai, kas įvyko Lietuvoje, turėjo įtakos ir paties Jelcino apsisprendimui už Rusijos laisvę. Manau, kad su jų iš-

vadomis bus įdomu ir mums susipažinti. Tad čia jų samprotavimus šiuo atžvilgiu ir bandysiu trumpai atpasakoti.

Rusijos imperialistinis charakteris yra būdingas ne tik jos politikams ir daugeliui kitų progresyvių protų, juo pasižymėjo ir garsūs Rusijos rašytojai, kaip Gogolis, Puškinas, Dostojevskis ir kt. Jie visi didžiavosi Rusijos ekspansija ir rėmė jos užkariavimus. Šios koncepcijos taip pat laikėsi ir Gorbaciovas. Todėl Jelcino pozicija prieš šį tradicinį "geografinį patriotizmą" atrodė ne tik radikali, bet tiesiog

revoliucinė.

Kaip pereiname šimtmetų komunizmo šmėkla persekiojo kapitalistinę Europą, taip dabar separatistinė pabaisa slankiojo po komunistinę imperiją, gaudindama ne tik reakcinius, bet ir daugelį reformų šalininkų, kurie pasisakydavo už ekonomines reformas (o Rusijoje prasitardavo ir politiniais klausimais), tačiau užėmė defenzyvinę poziciją prieš respublikas, norėjusias iš unijos pasitraukti. Jie stojo už pasitraukimą iš Afganistano ir Rytų Europos, bet ne iš Baltijos kraštų ar Kaukazo bei centrinės Azijos res-

publikų. Jie net negalėjo suvokti netekimo penkių dešimčių milijonų Ukrainos, viso krašto duonos aruodo. Nė vienas nedrįso imtis atsakomybės atsizadėti tai, kas buvo jų protėvių laimėta.

Šis imperialistinis sindromas daugelį žmonių apakino. Jie neįvertino Sovietų pasitraukimo iš Afganistano istorinės reikšmės, nors tai ir buvo posūkis Rusijos ir pasaulio istorijoje. "Imperija negali būti statiška: ji turi plėstis, kaip Rusija darė paskutiniais šimtmečiais, arba trauktis. Antras atvejis yra tikriausias ženklas, kad galas jau arti" – taria knygos autoriai. Anot jų, Afganistano užkariavimas buvo paskutinė ekspansijos pastanga paskutinės pasaulio imperijos. Šiuo atveju, Rusija apžiojo daugiau (kartu su skirtingų papročių gyventojais), negu imperialistinis skilvis galėjo suvirškinti.

(Nukelta į 6 psl.)

DR. S.A. BAČKIS PRANCŪZIJOS PRESIDENTĄ LYDĖJO Į LIETUVĄ

Prancūzijos Prezidento Francois Mitterand kvietimu dr. S. A. Bačkis, buvęs Lietuvos atstovas Paryžiuje ir Washingtone, kartu su Prezidento ir ponios Francois Mitterand palyda lankėsi Vilniuje 1992.V.13-14 d.d.

Jis dalyvavo visose ceremonijose Vilniuje pagal nustatytą Prancūzijos Prezidento vizitui programą. Prezidentas ir ponios Francois Mitterand bei jų palyda A.T. pirmininko V. Landsbergio ir ponios Gr. Landsbergienės, A.T. ir Lietuvos Vyriausybės bei lietuvių visuomenės buvo labai gražiai sutikti ir buvo daug žmonių gatvėse visur, kur važiuavo arėjo aukštieji svečiai.

1992.V.14 d. buvo pasirašyta Lietuvos ir Prancūzijos Santarvės, draugingumo ir bendradarbiavimo sutartis. Pareiškimuose buvo pabrėžiamas noras stiprinti politinius, ekonominius ir kultūrinius santykius tarp Lietuvos ir Prancūzijos.

Atsižvelgdamas į Lietuvos susirūpinimą dėl rusų kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, Prezidentas Mitterand Vilniuje pasakė, kad Rusų karinis buvimas Lietuvoje "negali būti ilgam priimtinas".

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **BEVEIK NELAUKTAI BUVO PRALAIMĖTAS PIRMAS REFERENDUMAS DĖL PREZIDENTO POSTO ĮVEDIMO.** Kadangi dėl to posto greito įvedimo priešinosi susidariusi parlamente kairiųjų vadovaujama dauguma, tai tokios nuotai kos persidavė ir į balsą turinčią visuomenę – balsavo tik 57.6%. Ir iš tų balsavusių prezidento posto įvedimui tepritarė 69.5%. Susidarė, kad tuos skaičius suvedus, už prezidento postą pasisakė tik 40%. O kad būtų pravesta, reikėjo 50%+1 balsų.

Balsavimo teisę Lietuvoje turėjo 2.5 milijono gyventojų. Buvo tikėtasi, kad virš 10,000 dar balsuos ir kituose kraštuose gyvenančių ir balsą turinčių lietuvių. Kiek ištikrųjų, kituose kraštuose gyvenančių balsavo, tikro skaičiaus dar nepranešta. Amerikoje balsavo 3239 balsuotojai.

Balsavimai Lietuvoje vyko 2135 apylinkėse. Kai kuriose Lietuvos vietose balsuotojų buvo daug, o kai kuriose labai mažai. Priklausė nuo gyventojų, o ypač kitataučių daugumos ir nuo prarastos propagandos – balsuoti ar nebalsuoti. Balsuoti už, ar balsuoti prieš.

Dėl pralaimėjimo tuoj pasisakė Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis kalbėdamas parlamente į atstovus ir visą tautą. Jo kalba, pavadinta "Šliaužiantis perversmas" spausdinama Dirvos 12 psl. Kalba gauta faxu ir keliuose vietose neįskaityta. Jei būsimė kiek suklydę, skaičių atspėjome.

• **RUSIJOS IR LIETUVOS derybų komisijos** buvo susitikusios Maskvoje. Buvo tikėta, kad Rusijos komisija šį kartą jau leis į derybas ir kalbės apie kariuomenės išvedimo planą. Deja, to nebuvo. Lietuvos komisija net buvo pakaltinta nepasiruošimu pilnom derybom. Ji tenorinti kalbėti tik apie kariuomenės išvedimą.

Kada įvyks naujas abiejų komisijų susitikimas aiškiai nesutarta, tik turima vilčių, kad jis gali įvykti už dviejų – trijų savaičių. Žinoma, labai priklausys nuo Lietuvos vyriausybės ir parlamento ėjimų, kurie dabar įklimpę į peštynes.

• **IŠ LIETUVOS APSAUGOS MINISTERIJOS** patirta, kad ten turima žinių, jog rusų kariuomenės vadai suplanavę į Lietuvą nelegaliai įvežti apie 20,000 naujų karių. Patys rusai aiškina, kad tai ne jų kariuomenės skaičiaus didinimas, bet tarnybą baigusiu karių pakeitimas naujokais. Tai tik išsiskyrimo aiškinimas.

• **VLIK'O VEIKLOS BAIGIAMIEJI POSĖDŽIAI VILNIUJE** prasidėjo gegužės 28 d. Genocido parodos atidarymu. 29 d. VLIK'o veikėjų susitikimas su Lietuvos vyriausybe. Toliau – seimo posėdis, koncertas, žuvusių pagerbimas ir pamaldos Vilniaus katedroje.

• **LIETUVOS IR BALTARUSIJOS SIENŲ NUSTATYMAS PALENGVA STUMIASI PIRMYN.** Dabar sukasami stulpai pagrindinėse linijose, o vėliau bus išvedamos linijos tarp tų pagrindinių stulpų.

Iš Baltarusijos kai kurių politikų ir rašytojų dažnokai girdima, kad jiems priklauso beveik visa Vilnijos sritis net su pačiu Vilnium, bet vyriausybė į tuos "didelius norus" nekreipia dėmesio ir sieną išvedant Lietuvai bėdos nedaro.

• **ŠIŲ METŲ ANTROJE PUSĖJE TURĖJO** pradėti veikti didžioji autostrada, einanti nuo Suomijos per Baltijos valstybes ir Lenkiją. Dabar pranešama, kad Lenkijai laiku neatliktas kai kurių darbų, autostrada tebus atidaryta tik 1993 metais.

• **LIETUVOJE VYKO GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS,** atstovaujas 5600 lietuviams gydytojams, kurie skundžiasi dėl sunkių darbo sąlygų. Skundžiasi ir gyventojai dėl labai blogo gydymo, ypatingai dėl vaistų stokos. Naujuoju Lietuvos gydytojų draugijos pirmininku išrinktas 52 metų universiteto doc. dr. Alis Baublys.

Lietuvoje yra 12 vaistų gamybos fabriku, bet ir jie dėl žaliavų stokos, negali dirbti pilnu apkrovimu.

• **NOBELIO PREMIJOS LAUREATAS Č. MILOŠAS YRA ATVYKĘS Į VILNIŲ** ir jį, kaip dažnai labai teigiamai pasisakančią apie Lietuvą, pokalbiams pakvietė Aukščiausios Tarybos pirmininkas V. Landsbergis. Rašytojo Č. Milošo gimtinė yra Šateiniuose, Kėdainių rajone. Gimęs 1911 metais.

• **JAU DABAR AIŠKĖJA, KAD RAŠYTOJO VINCO KRĖVĖS 110 GIMIMO SUKAKTIS BUS NE EILINĖ ŠVENTĖ,** bet jo grįžimas į savąjį Subartonių kaimą, netoli Merkinės. Ten jau dabar skulptorius Petras Mazūras ruošia numatomam paminklui Vinco Krėvės skulptūrą, o sudarytas komitetas renka lėšas didingam paminklui. Sukaktį švenčiant Vinco Krėvės palaikai iš JAV bus parvežti į Lietuvą ir būsimose iškilmėse palaidoti jo norėtoje gimtinėje. Krėvė yra gimęs 1882 spalio 7 d.

• **LIETUVOS TELEVIZIJA PRISIMINĖ,** kad 1957 m. balandžio 30 d., lygiai prieš 35 metus, pradėjo transliacijas. Pradžia buvo sunki, bet palengva pilnai įsipilietino.

Tik gaila, kad televizija Lietuvos reikalams tetarnavo tik du paskutinius metus, o anksčiau – sovietijos užmačioms.

Tautinės Sąjungos seimo rengimo komisijos pirmininkas Juozas Šulaitis sveikina susirinkusius atstovus ir svečius.

ALT S-GOS DVIDEŠIMT ANTRAJAME SEIME

SEIMO ATIDARYMAS IR IŠKILMINGAS POSĖDIS

Jurgis Janušaitis

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Dvidešimt antrasis seimas vyko 1992 m. gegužės mėn. 16-17 d.d. St. Petersburg, Floridoje, Dolphin Resort Inn viešbutyje.

Seimo išvakarėse, gegužės 15 d. vakare, Lietuvių klube įvyko gana jaukus seimo dalyvių, vietinių organizacijų veikėjų ir svečių pabendravimas. Gražiai paruoštos kokteilio vaišės Seimui rengti komiteto. Svečius pasveikino, palinkėjo geros, malonios nuotaikos pabendravime ir seime L. Žvynienė. Pabendravime dalyvavo gausūs būrys svečių, o jo metu didžioje salėje Bronė ir Juozas Taorai, darbščiosios skyriaus biteilės, surengė labai turtingą, Lietuvos laisvės kovas, atsiectus laimėjimus, Tautinės sąjungos gyvenimą vaizduojančią parodą.

Sekantį gegužės 16 d. prasidėjo seimas Dolphin Ressorst Inn. Seimui rengti komiteto pirmininkas Juozas Šulaitis viso komiteto vardu, sveikino į seimą atvykusius Lietuvos ambasadorių prie Jungtinių Tautų Anicetą Simutį, Lietuvos generalinį konsulą Vytautą Čekanauską, Lietuvos Tautininkų sąjungos pirmininką, svečių, Rimantą Smetoną, Vliko pirmininką Dr. Kazį Bobelį, seimo atstovus ir gausų būrį svečių. Pažymėjo, kad ALT S-gos pirmas ninkas dr. Povilas Švarcas staiga susirgo ir seime negalės dalyvauti, o jį pavaduos vicepirmininkė Rūta Sakienė. Trumpoje kalboje

pažymėjo, kad šis seimas vykstą pirmą kartą jau Lietuvai nepriklausomybę atgavus, todėl ir seimo darbai bei svarstymai bus kitoki ir nuotaikos kitokios. Palinkėjo seimui sėkmės ir pačių geriausių sprendimų. Po to pakvietė ALT S-gos vicepirmininkę Rūtą Sakienę.

Rūta Sakienė pasveikinus Lietuvos diplomatus, svečių Rimantą Smetoną, Tarybos, valdybos narius, seimo atstovus ir svečius su negalavusio Sąjungos pirmo ninko dr. Povilo Švarco vardu, perskaitė jo seimui sveikinimą, kuriame sakoma, kad mūsų visų viltys ir lūkesčiai išsipildė, pagarbiai lenkiame galvas prieš tautiečius Lietuvoje, kurie kovojo ir nusipelnė ne vien mūsų, bet viso pasaulio pagarbos ir padėkos. Neturime būti kuklūs ir mes, prisidėjome prie tos kovos ir turi-

me ne vien džiaugtis bet ir pasididžiuoti. Dirbkime bendromis jėgomis ir toliau mūsų tėvynės Lietuvos gerovei. Tebūnie darbingas, sklandus ir garbingas šis Dvidešimt antrasis seimas, tarp kitako sako savo sveikinime pirmininkas dr. Povilas Švarcas.

Į garbės prezidiumą pakvietė: kun. dr. Matą Čyva, Ambasadorių prie Jungtinių tautų Anicetą Simutį, Lietuvos generalinį garbės konsulą Vytautą Čekanauską, Lietuvos Tautininkų sąjungos pirmininką Rimantą Smetoną, Vliko pirmininką Dr. Kazį Bobelį, Korp'Neolituanian Vyr. val. pirmininkę Vidą Jonušienę, Liet. Tautinio kultūros fondo pirmininką inž. Joną Jukūną, Dirvos redaktorių Balį Gaidžiūną ir Vilties draugijos pirmininką dr. Vytautą Maurutį, Seimo reng. komit. pirmininką Juozą Šulaitį.

Sekretoriatan: Matildą Marcinkienę, Liuciją Mažeikienę ir Alf. Šukį.

JAV ir Lietuvos himnus, vadovaujant A. Koverai, akomp. R. Ditkienei, giedoją visi seimo dalyviai.

Maldą sukalbėjo kun. dr. Matas Čyvas. Jis prisiminė kovojančią lietuvių tautą, jos pastangoas išsikiovoti pilną laisvę ir nepriklausomybę, sunkų kelią tėvynėje, kada ten vyksta nesutarimai, neapykanta, prašė Aukščiausiojo palaimos visiems kovojantiems už tautos laisvę, kvietė vieningam darbui tėvynėje dirbančius ir išeivijoje; Lietuvai gero siekiantiems, prašė Dievo palaimos seimo dalyviams ir visiems šios sąjungos nariams ateities darbuose.

Mirusių pagerbimui bei jų prisiminimui vadovavo Sąjungos valdybos vicepirm. J. Petronis. Buvo perskaityta skyriuose per pastaruosius du metus mirę Tautinės sąjungos nariai ir jų atminimas pagerbtas susikaupimo minute. Viso amžinybėn išlydėta 33 nariai.

(Nukelta į 7 psl.)

Rūta Sakienė, Tautinės Sąjungos valdybos vicepirmininkė atidaro seimą ir sukviečia garbės prezidiumą.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cent.
Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų •
Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę •
Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

TĖVO DIENOS PROGA

Adomo Dundzilos sūnus

Šia tema iš vis rašyti ir dar šitaip pasirašyti sumaniau Motinos dieną, kai svečias kunigas savo pamokslą pradėjo tokiu įvadu: "Esu (tokios ir tokios, čia pasakė savo motinos vardą ir pavardę) sūnus". Tuo metu mes visi labai ryškiai pajutome, kad esame tą dieną minimų motinų sūnūs ir dukterys.

Naudodamasis to talentingo pamokslu įvadu, aš linkėčiau, kad, šios Tėvo dienos proga, mes visi pasijustumė esą savo Tėvo sūnūs ir dukterys. Tą jausmą išgyvenkime su pagarba, su prideramu ir kiekvienam labai asmeniškai suprantamu meilės jausmu.

Platesne prasme imant, mintys sustoja prie tėvynės, prie Lietuvos padėties bei reikalų. Nėra kalbos, kad dabartinė Lietuvos padėtis yra labai sunki. Lietuva yra kaip jaunuolis ar jaunuolė, kurie bando kurti savystovų gyvenimą "iš nieko" – lyg vaikas be tėvų. Tiesa, Lietuva turi auklių, dėdžių ir tetų, turi kaimynų, tačiau šiandien eina į gyvenimą kaip be tėvų globos. Gi tos tetos, tie dėdės ir kaimynai, vieton to, kad kraštui padėtų, dažnai mums nuo lūpų dar pieną vagia arba mus pikta apšneka.

Yra ir savųjų brolių bei seserų, šūkajantių arba savo pačių šeimos nelaiminguosius įvairiai skriaudžiantių. Didelė tautos dalis yra užaugusi piktos pamotės šešelyje, tarp tos pamotės – raganos atsivežtų vaikų.

Kai tikras Tėvas ir tikra Motina kalėjo, vargo ištrėmimo arba puvo pakasti šiūkšlynuose, krašte siautėjo kiti. Siautusiųjų palikuonys dar ir dabar savo "teises" visokiais būdais gina. Šiandieną tebesigirdi šūkavimai

SUSITIKIMAI SU RIMANTU SMETONA

Lietuvos Tautininkų Sąjungos pirmininkas ir buvęs "Viltis" redaktorius savo viešnagės JAV metu neilgam buvo sustojęs ir Chicagoje, kur jį globojo dr. Leonas ir Irena Kriaučeliūnai. Svečias, kuris yra buvusio Lietuvos prezidento brolio Igno Smetonos anūkas, čia aplankė lietuviškas įstaigas, pamatė miestą, pasigrozėjo jo vaizdais.

Amerikos Liet. Tautinės Sąjungos Chicago skyrius gegužės 10 d. Lietuvių Tautiniuose namuose buvo surengęs svečio susitikimą su Chicago lietuviais, kur jis padarė pranešimą. Svečią čia pristatė skyriaus pirm. M. Marcinkienė, o po to jis papasakojo apie padėtį Lietuvoje, Tautininkų sąjungą. "Vilties" laikraštį ir pakvietė atsilankyti į jų būstinę Vilniuje.

Smetona kalbėjo apgalvotai, ramiai ir sudarė puikų lietuvių ir savo organizacijos lyderio gerą vaizdą. Tą galima patirti iš jo įdomiai ir ne vienašališkai ilgokai redaguotos "Vilties" savaitraščio.

Iš Chicago svečias išvažiavo į Clevelandą ir į St.

apie visokias mažumų teises Lietuvoje, tačiau apie lietuvių teises Lietuvoje ar už jos ribų beveik nekalbama.

Prieš porą metų dalyvau vieno savo studijų, jaunystės, skaitybės dienų bičiulio laidotuviuose. Velionis buvo kilęs žymioje Lietuvos valstybininko šeimoje, plačiai mūsų visuomenėje pasireiškęs. Tada man susikristalizavo mintis, kad mano miręs draugas buvo tikrai savo Tėvo vertas sūnus. Mano supratimu, šis bruožas buvo velioniui pats didžiausias, jo gyvenimą apipavidalinęs komplimentas. Aš velionį ir dabar taip prisimenu. Šios Tėvo dienos proga mums visiems tą mūsų kiekvieno Tėvo vertą bruožą noriu užakcentuoti.

Sakyčiau, kad Lietuvai reikia naujos kartos, kuri, būdama verta savo Tėvų varo, vestų kraštą į ateitį.

(1992-V-19)

Petersburgą, Floridoje, kur vyko Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimas. Atrodo, kad iš Chicago jis išsivežė gerus išpuodžius, ką jis patvirtino trumpame mūsų pokalbyje. (eš)

Clevelande Rimantą Smetoną globojo dr. Vytautas – Aldona Mauručiai, o Vladas Blinstrubas jiems talkino aprodydami Clevelando Kultūrinius darželius, Visų Sielų kapines kur mauzoliejuje palaidotas prezidentas Antanas Smetona ir jo žmona.

Aprodė Dirvą ir Lietuvių namus. Svečias buvo pavaišintas Lietuvių namų Gintaro valgykloje, dalyvaujant Vilties Draugijos ir Dirvos atstovams. Rimantas Smetona taip pat aplankė ir Birutės Smetonienės šeimą, gyvenančią Clevelando priemiestyje.

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

Banaitis B., Abington	5.00
Seduitis A., Brockton	10.00
Stasaitis J., Brockton	20.00
Korsakas A., Porte Vedra B.	10.00
Zolynas O., Ormond B.	10.00
Palčiauskas V., St. Pete.	10.00
Cesmes E., Euclid	20.00
Kašuba A., St. Pete.	20.00
Dulieba T., Cleveland	10.00
Gruzdis V., Cleveland	25.00
Kisieliūnas A., Sidney	15.00
Čibiras J., Dayton	5.00
Dabrilas K., Chicago	5.00
Bacevičius S., Corona Del Mar.	10.00
Chiras V., Pompano B.	10.00
Andrašiūnas J., Chicago	10.00
Baltrukėnas A. Dania	20.00
Bogušas T., So. Boston	5.00
Kubiliūnas R., Wilby H.	20.00
Lanys P., Ormond B.	20.00
Neverauskas J., Munster	10.00
Petrauskis A., Rocky River	12.00
Veselka J., Evergreen Pk.	10.00
Zavadskas V., Canada	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

LIETUVOS KONSTITUCIJOS PROJEKTAS

Antanas Dundzila
(tėsinys)

Paskutiniame DIRVOS numerį labai suglaustai apibudiname Aukščiausiosios Tarybos (AT) visuomenei 1992-IV-21 d. paskelbtą Lietuvos Respublikos Konstitucijos projektą. Kaip žinia, 1990-III-11 d. Lietuvos AT paskelbė nepriklausomybę ir priėmė du nutarimus: (1) "Dėl 1938 metų gegužės 12 dienos Lietuvos Konstitucijos galiojimo atstatymo" ir (2) "Dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio įstatymo". Šiais aktais norėta pabrėžti atkuriamos valstybės tęstinumą su iki 1940 m. gyvavusia valstybe, bet taip pat bent laikinai, iki naujos Konstitucijos, palikti iki 1990-III-11 d. veikusių valdžios aparatų. Paskelbtasis projektas kaip tik ir gali tapti naująja Lietuvos Respublikos Konstitucija. Reikia tikėtis, kad Konstitucijos sulauksime dar šiais metais. Jos Lietuvai labai reikia.

Iš anksto skaitytojus įspėsiu, kad išsamiai paskelbtąjį projektą komentuoti nebandau. Toks uždavinys tektų šios srities profesionalui. Čia tebus suinteresuoto, eilinio lietuvių pastangos žvelgti į kai kuriuos projekto bruožus ir vėl, labai suglaustai, suprantama kalba jais dalintis su DIRVOS skaitytojais.

Tektų taip pat pastebėti, kad net iki 1922 m. prieškarinė Lietuva pastovios Konstitucijos neturėjo. Buvo tvarkomasi Valstybės Tarybos skelbiamais ir papildomais, laikiniais konstituciniais dėsniais. Tik 1922 atsirado pirmoji pastovi Konstitucija. Po jos 1928-38 m. veikė sekančioji, o 1938 įsigaliojo paskutinioji, žymia dalimi kartojanti 1928 m. Konstitucijos variantą. Ilgokai atrodantieji laikinųjų konstitucijų ar kad ir dabar Lietuvoje galiojančio Laikinojo Pagrindinio įstatymo periodai yra besikuriantioms valstybėms taisyklė, o ne išimtis: prisiminkime, kad JAV-ės savo nepriklausomybę paskelbė 1776, o Konstituciją įsigaliojo tik po 13 metų, 1789. Aišku, šitokie palyginimai nėra gamtos dėsniai, tačiau sutik-

sime, kad dabartinė Lietuva šioje srityje darbuojasi, atleiskite, beveik stachanoviškai.

Iš įvairių išeivijos seminarų bei spaudos žinome, kad Konstitucijos projekto ruošimo darbas truko virš metų laiko. Buvo paruošti net keli projektai, jų ruošimo darbuose dalyvavo net Amerikoje užangažuoti, net ne lietuviai juristai. Nėra abejonės, kad, ruošiant projektus, buvo išstudijuoti vakarų valstybėse šiandien veikiantieji konstituciniai modeliai, visos prieškarinės Lietuvos Konstitucijos, na, dar pridėkime ir Lietuvos juristams gerai pažįstamas sovietines konstitucijas. Pats faktas, kad, apsvarsčiusi šį projektą, AT-a skelbia jį.

Tik užmetus akį į projektą pasidaro smagu, nes naudojamas "tautos", o ne sovietų įtrintos ir dar dabar įkyriai spaudoj peršamos "nacijos" terminas. Tiesa, 37-ame straipsnyje, kalbant apie nuosavybę, iškyla "...nacionalinės reikšmės vidaus vandenys...", tačiau didžiąja raide rašomas tautos terminas projekte dominuoja. Jau įvade pirmieji žodžiai yra "Lietuvių Tauta", nors I-me skirsnys pereinama prie "Lietuvos Tautos". Ar tai sąmoningai padaryta? Argi kalbininkai projekto neperžiūrėjo? Sunku į tai atsakyti, nes 3-me str. skaitome, kad "Lietuvos tautą (parašyta mažąja raide, AD) sudaro Lietuvos piliečiai, t.y. lietuviai, Lietuvos teritorijoje nuo seno nuolat gyvenančių kitų tautybių žmonės, taip pat kiti asmenys, pagal įstatymą igiję Lietuvos Respublikos pilietybę."

Asmeniškai esu linkęs skirti tautybę nuo pilietybės. Esu linkęs kartoti Dr. J. Girmiaus suformuluotus (Nukelta į 4 psl.)

Tautinės Sąjungos centro valdybos vicepirmininkas J. Petronis praneša, kad per praėjusius metus amžinybėn buvo išlydėti 33 Sąjungos nariai. Jie prisiminti tylos minute.

Tai dvisavaitinis Lietuvių tautininkų sąjungos laikraštis leidžiamas Lietuvoje, redaguojamas Balio Sriubos. VILTIS ieško paramos ir prenumeratorių JAV valstybėse

Prenumerata metams oro paštu 45 doleriai.
VILTIS galima užsisakyti pas Vaclovą Mažeiką
519 N. Halien Terr. Park Ridge, IL. 60068
Tel. 708-823-3607

VARTAI Į VAKARŲ PREKYBOS IR PRAMONĖS CENTRUS ATVERTI...

Aurelija M. Balašaitienė

Išspūdingame ir milžiniškame Clevelando Tarptautinių Parodų Centre – I-X Center – š.m. gegužės 19-21 dienomis vyko plačios apimties prekybos ir pramonės paroda, kurioje dalyvavo 200 bendrovių iš aštuonerių Amerikos valstijų ir du svečiai iš užsienio: Lietuva ir Korėja. Parodų rūmų aikštėje, tarp Amerikos ir kitų vėliavų, ant aukšto stiebo plevėsavo Lietuvos trispalvė.

Buvo nueitas ilgas ir sunkus kelias, kol Lietuvos prekybai ir pramonei atsivėrė vartai į Vakarus. IB Communications prezidentė Ingrida Bublienė keliavo į Lietuvą kovoti parlamente, kad privatizacijai pasmerkti LITEXPO Vilniaus parodų rūmai nepatektų į privačias rankas, bet likę vyriausybės žinioje, išvystytų veiklą su užsieniu, dalyvautų užsienio parodose, atsikviestų užsienio prekybininkus. Jos pastangų dėka LITEXPO likimas buvo teigiamai išspręstas. Ji taip pat sėkmingai tarpininkavo sutarties pasirašyme tarp IX-Center ir LITEXPO. To išdavoje į parodą su savo gaminiais atvyko 18 Lietuvos įmonių ir dviejų patamavimo firmų atstovai, kaip "BALTIJA" oro linija ir IB Communications.

Ingridai Bublieniei pavyko suinteresuoti mecenatus, kurie Lietuvos delegacijai sudarė malonias viešnagės sąlygas. Gegužės 18 d. vakare MacDonald finansų firma surengė susipažinimo vakarą su vaišėmis ir vynu. Dėmesio centre buvo LITEXPO direktorius Aloyzas Tarvydas, o Ingrida Bublienė atliko šeimininkės vaidmenį, pristatydamą svečius, kurių tarpe buvo Stasio Lazoraičio įgaliotinis Gailius Draugelis, perdavęs Lietuvos ambasadoriaus sveikintimus, ir delegaciją sveikinę Clevelando mero Michael White, apskrities komisijonierių bei kitų įstaigų ir mecenatų atstovai.

Gegužės 19 dienos ryto seminare tema "Pabaltijo prekybos kūrimas" kalbėjo Lietuvos ambasados atstovas Gailius Draugelis, Clevelando uosto direktorius Roy Knapp, Michigano banko viceprezidentas B.L. Miller ir Bank One vyktyvinis viceprezidentas Rimas Aukštuolis. Priešpiečių metu I-X Centro prekybos direktorius David Shriber pasveikino Korėjos ir Lie-

tuvos delegacijas, kun. Gediminas Kijauskas sukalbėjo invokaciją ir svečiai užkandę klausėsi Edward D. Barlow paskaitos apie "ateities kūrimą". Einant į parodos atidarymą, prie LITEXPO direktoriaus Aloyzo Tarvydo prisiartinęs prekybininkas jam įteikė vizitinę kortelę ir pakvietė dalyvauti su gintaro dirbiniais papuošalų parodoje "The Great American Gem and Mineral Show".

Paroda buvo atidaryta tipiškai amerikietiška stiliume. Juokėmės, kai I-X centro egzekutyvinis viceprezidentas Spiro Goumas negalėjo įjungti mikrofono, kol inžinierius jam nurodė, kur stovėti. Storą kaspiną su milžiniškomis žirklėmis sunkiai kirpo Brookpark miesto meras Tom Coyne. Pristačius užsienio svečius, Aloyzą Tarvydą ir Gi Kim, pasukome į Lietuvos paviljoną, kurio angą puošė iš tolo matoma trispalvė. Ir vėl linksma atidarymo ceremonija: nepavykus kaspino greitai perkirpti, jis pats nukrito...

Apžiūrinėjant parodą, akį traukė Lentvario dekoratyviniai kilimai. Atstovė painformavo, kad yra ir tų pačių raštų šlepetės – tikra naujovė Vakaruose. Deja, jų nesimatė, nes, prisegtos kampe tarp kilimų, juose susiliejo. Patarta, atstovė šlepetes padėjo matomoje vietoje ant grindų. Kilimų importu susidomėjęs prekybininkas paėmė katalogą ir teiravosi apie pirkimo sutartį, kainą, ir t.t. Stebėjau žema kilimų kaina: 16 dolerių už kvadratinį metrą... Lankytojai interesavosi "Vairo" dviračiais, o jų kaina: 36 doleriai. Toliau originalios šachmatų figūros, aukštos kokybės vyriškų kostiumų medžiagos, alkoholiniai gėrimai, nuo kurių dar nespėta nuimti rusiškų etikečių. Apžiūrėjome maisto gaminius, keramiką, skulptūras. Gintaro dirbiniais reikėjo patrauklesnio išdėstymo.

Lietuvos paviljonas atrodė turtingas, tačiau susidarė įspūdis, kad delegacija dar nepasisavino vakarų metodų prekėms demonstruoti ir su šypsena kalbinti lankytojus. Ant prekystalių šabloniškai išdėstyta keramika ir tekstilės, kamputy pastatyta televizija, susirūpinusiais, rimtais veidais atstovai nebuvo pakankamai patrauklūs. Neužtenka pagaminti – reikia mokėti ir

Biznio ir Pramonės 2000 Parodoje, Clevelando Tarptautinio Prekybos IX Centre prakerpiamas kaspinas atidarant Lietuvos paviljoną. Iš kairės: Aloyzas Tarvydas – Lietuvos Parodų Rūmų direktorius, Gailius Draugelis – specialus Lietuvos ambasatoriaus Washingtono asistentas komercijai ir ekonomikai, Brooklyn Hts. priemiesčio meras M. Coyne, IX Centro vyriausiasis direktorius Spiro Goumas ir Ingrida Bublienė, IB Communications prezidentė.

LIETUVOS KONSTITUCIJOS PROJEKTAS

(Atkelta iš 3 psl.)

žodžius, 1961 m. paskelbtus TAUTA IR TAUTINĖ IŠTIKIMYBĖ knygoje: "tauta yra bendruomeninio pobūdžio grupė, kaip valstybė yra formali organizacija" (p.37) ir "tauta – prigimties, valstybė – sutarties dalykas"

parodyti, ir patraukti, ir ... suvilioti. Nežiūrint to, gaminiai patraukė vietinių prekybininkų dėmesį ir su gamyklomis užmezgė konkrečius ryšius. Amerikiečių specialistai labai domėjosi dviračiais, preciziškais gražiais, gintaro dirbiniais, ir t.t.

Aloyzą Tarvydą ir mane, kaip jo vertėją, Spiro Goumas pakvietė į privatų konferencijų kambarį, pavaišino gėrimais ir atsakinėjo į p. Tarvydo klausimus. Patyręs, kad jis informaciją perduosias į Lietuvą telefaksu, p. Goumas atsivedė direktorių David Shriber informacijai papildyti. Abu rodė nepaprastai malonų dėmesį ir pabrėžė, kad šitos parodos tikslas yra Lietuvą ir Korėją pristatyti Amerikos rinkai. Mudu apdovanojo leidiniais, jų tarpe keliais egzemplioriais "Business and Industry", kuris turi virš 100 tūkstančių prenumeratorių. Pirmame puslapyje rašoma apie Lietuvos paviljoną ir "seserystės" sutartį tarp Clevelando I-X Centro ir Vilniaus LITEXPO.

Padaryta daug žadanti pradžia. LITEXPO direktoriui Aloyzui Tarvydai ir visai delegacijai linkime laimingo grįžimo į tėvynę ir sėkmės Lietuvos ekonomikos kėlime. Ingridai Bublieniei priklauso padėka už jos pastangas atverti Lietuvai vartus į vakarų pasaulio prekybos ir pramonės centrus.

(p.39). Projekte nusakyta Lietuvos Tautos reikšmė manęs nedžiugina, ji mane stebina. Jame matau pavojų lietuvių tautai Lietuvoje.

Naujove laikyčiau Konstitucinio teismo instituciją (7 str.): "Kaip laikomasi Konstitucijos, prižiūri Konstitucinis teismas." Šiam teismui, atskirai nuo teisingumo vykdymo 7-me skirsnyje, yra skirtas visas 8-as skirsnis.

Jei šis projektas taps Konstitucija, išeivija gali nesisieloti dabartine maištinim dėl pilietybės ir nuosavybės: "Lietuvių kilmės asmenims, gyvenantiems ne Lietuvos Respublikoje, neterminuotai išsaugoma teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę ir natūralizacijos sąlygos jiems netaikomos." – 12 str. Lygiagrečiai, 36 str. duoda vilties nuosavybės reikaluose: "Valstybė garantuoja kiekvienam žmogui (atkreipkite dėmesį į "žmogui": "žmogui", bet ne piliečiui ar gyventojui – AD) teisę vienam arba drauge su kitais turėti nuosavybę, taip pat paveldėjimo teisę."

Valstybės kalba – lietuvių kalba, 13 str., valio! Vėliau šis reikalavimas dar paryškiamas: "Teismo procesas... vyksta valstybine kalba."

Antrame skirsnyje apibrėžiamos žmogaus ir piliečio teisės ir laisvės. Pergyvėnus sovietinį terorą, pabrėžiama, kad draudžiama žmogų kankinti. Šiame skirsnyje kalbama apie įvairias, vakaruose savaime suprantamas laisves bei teises, kaip, pvz., asmens ir asmens būsto neliečiamumą, laisvės atėmimą, privatų gyvenimą, įsitikinimų reiškimo laisvę, sąžinės ir tikėjimo laisvę,

rinkimų teisę ir t.t. Girdint šiandieninėje Amerikoje beveik siaučiančią ginklų nuosavybės kontraversiją (garantuotą JAV Konstitucijos 2-e papildyme), pastebėtina, kad projektas neužsimena apie teisę ar teises varžymą Lietuvos gyventojui turėti ginklą.

Trečiame skirsnyje apie visuomenę ir valstybę yra keletas netikėtų smulkmeniškai detalizuojamose gairėse. Pvz., projektas garantuoja kasmetines apmokamas atostogas (39 str.), o 46 str. – motinoms, kurios namuose augina ir auklėja du ar daugiau vaikų, privalo būti atlyginama. Neesu nei prieš atostogas, nei prieš motinystę, tačiau manau, kad tokias gaires rašyti į Konstituciją netinka, čia tikrai pakaktų įstatymų. Spėliotina, kad kokiai nors įtakingai visuomeninei ar politinei frakcijai šie reikalai buvo labai svarbūs.

Jeigu jau leidžiamasi į tokias detales, jeigu projekte pabrėžiamos lygios vyrams ir moterims teisės, tai yra dar viena sritis, kurią būtina Konstitucijoje pabrėžti. Ta sritis yra nuo bolševizmo nukentėjusiųjų, buvusių jų tremtinių ir politinių kalinių likimas bei aprūpinimas. Yra pasibaisėtina, kad, tik įvado gražbylystėje užsiminus apie laisvės ir nepriklausomybės gynimą, gyvi išlikę, buvusių partorgų terorizuoti, grįžę tremtiniai ir atkentę politiniai kaliniai yra neverti atostogų ar daugiavaikių motinų konstitucinio dėmesio. Argi projekto redaktoriams niekas nedūrė pirštu į akį dėl šito trūkumo? Argi nėra jokios įtakingos grupės, kuri gintų bolševizmo aukų teises?

(Pabaiga sekančiam numeryje)
1992-V-26

KŪRYBA IR MOKSLAS

Liudas Dovydenas NAKTYS KARALIŠKIUOSE

DALGIŲ DAINA

Kažin kas tampo mane už kojos. Kiek praplėsiu akis, matau dėdę pasilenkusį ant mano guolio ir kažin ką sakantį. Bet toks saldus miegas, seilės varva, akys net limpa, ir miegas atrodo saldesnis už tūkstantį ir šimtą medų.

– Ei, ar tu ten pajudėsi, barsuko vaike! – Girdžiu dėdės balsą. Šoku iš būdos ant gailios rasos, per visą kūną nusmelkia gaivus šaltis, ūmai viskas nušvinta... ir matau visą pievą nužertą jau viršum medžių iškilusios saulės, kuri tūkstančius mirgėjimų spindi pievoje ir lašeliuose, kabančiuos po apynių spurgais.

Dėdė išlenda iš krūmų juodbėrio vedinas, o man liepia lįsti į krūmus ir išsivesti bėrį, nes reik ieškoti baltaburnės, kuri naktį, trūkų pančiui, kažin kur dinga. Gal ji net į namus bus nuriutusi.

Dėdė ant juodbėrio įkairijį Sūrmaišelio kampą, o aš turiu joti miško pakraščiu į laukus, prajodamas beveik visą pievą, Lakštanos krante jau pramintu taku.

Išskirti arkliai dažnai žvelgia, ir mano bėris krizėnime atsiliepią į juodbėrio žvelgimą. Iš krūmų atsiliepią ir kiti arkliai, o man velniškai patiktų joti ant bėrio, ant kurio patogios nugaros gera sėdėti, užkulniais baksnojant pašones, nes bėris labai jau ramus sutvėrimas.

Ant arklio sėdėdamas, matau save Lakštanos juodam vandenyje, matau galvą, rankas, slenkančias vandeniui. Kartais koks karklas, kartais koks viksvų kuokštas sutrukdo paveikslą vandenyje.

Ir aš dairausi aplink, stebiu pievoj dalgius sukančius vyrus: ar jie mato mane, jojantį ant bėrio, žvilgančio plauko, didelio ir gražaus arklio. Juk tai arklys mano dėdės, kuris garsus visoj plačioj apylinkėj savo šauniais arkliais. Ir aš, regit, nedykinėju, nemiegu kaip koks paršas spalio mėnesį, bet joju dideliu reikalu: ieškoti baltaburnės kumelės,

kojos, plačiakulnės, su kiekvienu pjūviu slenka toje vagutėje.

– Kurgi tu kaip šventas Jurgis? – Klausia mane Domas, prasiviepdamas tarp juodų ūsų gražiais baltais dantimis.

– Kumelės ieškoti, – jau kiek nutolęs, atliepiu visu balsu, o Petras suspėja pridurti: "Užteks tau ir arklio".

Štai pjauna Šateikis, mažutis, žilas žmogutis; jį vadina Kikiliu. Jo baltut balta galvutė šviečia ryto giedroje, jis kapsi siaurą pradalgę, bet dažnai kerta trumpu dalgeliu, vis lyg gaidukas viena koja pasispirdamas, iš po ilgų, iš kelnų išleistų marškinų.

Kur čia dabar, mažyti? – Jis klausia kaip ir Jokimas, neištardamas č ir ž, ir man nepatinka, nes jis mane vadina mažytiu, kai jo duktė, priešakyje tėvo pjaudama, petinga ir tvirta mergina, pri deramai klausia:

– Kurgi tu, vyre, taip anksti?

– Kumelės ieškau. Baltaburnės! – atsakau tvirtai tik Šateikio dukrai, kai ji dar suspėja pridurti:

– Ak, tai kumelės.

Čia pat ir Šedys su savo keturiais sūnumis dailiai pjauna, bet jie pradėję pjauti nuo miško, tai dar nepasiekę Lakštanos. Visi keturi vienodu atstumu smagiai su

V. GUSTAINIS APIE SPAUDĄ IR RAŠYTOJUS

Kazys Januta

Išspausdinta Valentino Gustainio atsiminimų antroji knyga. Pirmoji – "Be kaltės", apie Sibiro tremtį 1989 m. Vilniuje "Minties" išleista. O antroji – "Nuo Griška būdžio iki Paryžiaus" išleista 1991 m. Kauno "Spindulio". Šioje knygoje yra V.G. atsiminimai apie Lietuvos spaudą, jos darbuotojus (1915-1940) ir apie Lietuvos rašytojus (1924-1966). Atsiminimai parašyti 1971 m. pradžioje, o tą patį metų spalio 11 d. autorius mirė. Taigi, tik dvidešimčiai metų praėjus susidarė sąlygos rankraštį išspausdinti.

Pratarmėj apie šį savo darbą V. Gustainis prasitaria: "Dabar gi, gyvenimo saulėleidyje, man labiausiai rūpi tik grynai faktai, tik jais

pasiremta tiesa, nors ji kartais ir man pačiam būtų nemaloni". Atsiminimus pradeda nuo savęs, pasakodamas, kas jį patraukė į žurnalistiką ir kaip jam, kaimo berniui, pasisekė pirmieji žingsniai spaudos darban.

Aprašydamas Kauną nesibaimina minėti anų metų to miesto skurdumą. Skurdi buvo ir spauda. Mažai paty rusių, tad gimnazistai ir studentai stojo į redakcijų darbą. Spaustuvės buvo labai prastos. Iš užsienio atvažiuodavo politikų ir žurnalistų, juos reikėjo tinkamai priimti, o padoraus viešbučio Kaune nebuvo. Tačiau augo Kaunas, augo ir tobulėjo spauda.

(Nukelta į 6 psl.)

ka, kaip dėdė sako, ryte šniurija, ir man kažin kuris surinka:

– Nemindžiok žolės, tu ten, kavaleriste!

Aš timplėliu bėrį, kuris nosį nuleidęs tapsi siauru takeliu, nesgi tikrai aš kaip kavaleristas.

Čia pjauna Mačikai, abu seni broliai, abu su kailiniais, bet vienaplaukiai, nuplikusiais pakaušiais, sulinkę, lyg labai įtūžę, dalgius spausdami prie žolės šaknų skuste skuta.

Vienas iš jų, gal tai buvo Adomas, kiek stabteli ir pakelia vainikėliu nuplikusią galvą, kažin ką suniurnėdamas. Aš baksnoju arklio pašonę iš tos pusės, kur nemato Mačikai, nes noriu greičiau juos prajoti.

Mačikų aš vengiu, nes jie, kaip kalba Ginočių kaimė, kai pasigauna vaikus, tai keletą kartų taip ignyba į užpakalio minkštimą, ka tai atsimeni ir po šimto metų. Mačikai abu jau seni, sako, jie esą gimę naktį, kai raganos pameta mažus vaikus, ir dvynukai. Jie jau seni, bet nežinoma, kiek jie turi metų, nes nieks pas juos neužėina, jie niekur neina, nes apgrivusiųos namuos, žiemą vasarą kailinius dėvėdami, vengia sutiktam žodį pasakyti. Pasakojo Ginočių vaikai, kad Mačikų dideliam sode yra visokių ir labai gardžių obuolių, ir kai ateis ruduo, mes visi slapčia šlamensim sodą.

Prajojęs iš tolo grįžteliu į juos abudu ir linkiu jiems iki mielo rudens linguoti

šios pievos pradalgėse, kad mes visi Ginočių vaikai galėtume po sodą siausti ir į pačios aukščiausios alyvinės obelies viršūnę įsikorus pasirinkti pačių geltoniausių obuolių, kurie jau prie pirmųjų dantų sutirpsta.

Dabar aš esu ant Plumpos kalnelio, nuo kurio matosi visa plati ir labai į didelį sūrmaišėlį panaši gražioji Karališkių pieva. Dabar aš kiek sustabdau bėrį, norėdamas akimis pasiganyti visoj pievoj, kurioj dešimtys vyrų be perstoties galanda dalgius ir klosto pradalgės. Po ryto saulės dangumi, miško apsuptam plote, vyrai linguoja kaip susitarę, o dalgių galandymas aidi rasotuose miško pakraščiuose, aidi ir skamba visoj Lakštanos vagoj, kuri, it sunkiai kelio ieškodama, susirado sau vagą tarp žydinčių vingiarykščių, karklų ir krūmų, išilgai visa pievą suspėjusi perskroستی, regis, amžiais dalgių muzika aidinčią karališkinę.

Vos nenubraukia lazdyno šaka, kai bėris spartesniu žvilgsniu smenga į mišką, pametęs ir takelį ir gindamasis nuo musių. Aš taip pat pavadžius, noriu sulaukyti, bet tankumynėje beržo šakos šluote nušluoja mane nuo arklio nugaros ir nepajuntu, kaip pro nosį prašliaužia arklio uodega, kai atsiduriu ant bėrio užpakalinių kojų.

Arklys nušlama tankumyne, o aš, kavaleristas, kaip sakė Šedys, guliu drėgnos paunksnės žemės šaukdamas: Trfuu, trfuu!..

TRISDEŠIMTAS Dirvos novelės Konkursas PREMIJA 700 DOLERIŲ skiriama iš A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko
Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis: Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu

Laikas: Paskutinė rankraščiui įteikti data 1992 metų rugsėjo 1 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinaivalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai gražinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

LIETUVOS VAIDMUO IMPERIJOS GRIŪTYJE

Rusijos rašytojų akimis

Antanas Rukšėnas

(Atkelta iš 1 psl.)

Sovietų pasitraukimą iš Afganistano nulėmė ne afganistaniečių laukiniška drąsa bei pasišventimas laisvei, ar modernūs Amerikos ginklai, bet, didžiausia dalimi, užpuolikų padėtis. Po šimtmečių chroniško teritorinio persirijimo, atėjo laikas imperijai pereiti į die-tą. Pasinaudojus žmonijos derliaus gėrybėmis – pirmiausia, grobiant kaimynines tautas. – Rusijos žmonių interesai diktavo būtinybę susitraukti geografiškai, ir atiduoti nelaimingus užkariavimus, nes abejotinos vertės užsienio politikos tikslai pertempė ir, pagaliau, išeikvojo krašto resursus. Drebančios rusiško koloso kojos negalėjo ilgiau išlaikyti milžiniško svorio.

Reikėjo tikrai revoliucinio mentaliteto iš pirmųjų virpėjimų nujausti besiantančio sukrėtimo linkmę. Ir visa tai kaip tik turėjo Jelcinas, kada jis savo rinkimų kompanijos įkarštyje, rizikuodamas netekti daugelio rusų palankumo ir, žinoma, balsų, vis dar būdamas imperinės pasaulėžvalgos belaisvis – pasisakė už mažytę Lietuvą. "Kaip visa tai atsitiko, kad fokusas nukrypo į Lietuvą?" Klausia autoriai, ir čia pat į tai atsako, vesdami paralelę su kitų imperijų nuosmikiu ir kritimu. "Kokia buvo galo pradžia Habsburgų Ispanijos? Armados sunaikinimas? Ne, tai buvo vienos jos provincijų – Nyderlandų netekimas". Čia, sako jie, vietoj Nyderlandų galėjo būti bet kuri iš keturiolikos ne rusiškų respublikų, bet šis vaidmuo atiteko Lietuvai: – pirmai išeiti į priekį ir pradėti centrafuginį judėjimą griūvančios imperijos viduje. Ir pirmai patirti Kremliaus smūgius, kai paskelbė Lietuvai ekonominę blokadą.

Jelcino pozicija šiuo atveju buvo principinė ir bekompromisinė: "Aš esu prieš blokadą... Kai Lietuva nutarė paskelbti nepriklausomybę, ji patyrė milžinišką spaudimą. Bet mums tai buvo kieta pamoka: spaudimas sutinkamas su didėjančiu pasipriešinimu, ir jūs negalite šių problemų išspresti jėga... Jeigu žmonės savo širdyse ryžosi už savarakišką apsisprendimą, jūs negalite jų sulaikyti."

Svarbu pažymėti, kad taip kalbėjo ne koks moralizuojantis išminčius (Jelcinas – tai ne Sacharovas),

bet pragmatiškas politikas. Kai Lietuva paskelbė nepriklausomybę ir atsidūrė po Kremliaus kūju, ir grasinančių provokacijų pavojuje, Jelcinas suprato, kad imperinė tauta – šiuo atveju Rusija – negalės sau pasilaikyti laisvę, o į pavergtas tautas pasiūsti tankus. Tokia kombinacija neįmanoma. Tik jau ne vienoj imperijoje, ir ne ilgam.

Žudynės Tibilise ir Bejingėje jo tarimus patvirtino, o vėliau, tai patvirtins ir sausio mėnesio skerdynės Vilniuje – kraujas gali būti pralietas bet kuriame ir Rusijos mieste, net ir Maskvoj. Imperijos disintegraciją Jelcinas matė kaip vienintelį istoriškai teisingą žingsnį į normalią civilizuotą Rusijos valstybę.

Tuojuo, kai tik buvo išrinktas Rusijos Aukščiausios Tarybos pirmininku, Jelcinas pareiškė, kad nepaisydama Kremliaus akcijos, Rusija užmegs su Lietuva diplomatinis tarpusavio santykius. Tai reiškė galą ekonominės blokados, kurios svertai buvo nafta.

Sausio mėnesio žudynių Vilniuje sukrėstas, Jelcinas keleta kartų kreipėsi į Gorbaciovą, prašydamas sustabdyti akciją, bet Gorbaciovas jo argumentams buvo kurčias. Lietuvos įvykiai paskatino Jelciną keisti taktiką: Kompromisas su Gorbaciovu neįmanomas, o jei būtų įmanomas, būtų pavojingas. Šiuo kritišku momentu jis kreipėsi į Rusijos karius, prašydamas nešaudyti į Lietuvos civilius gyventojus.

Įdomu, kad šių knygų autorių tezę – Jelcino apsisprendimą už Rusijos nepri-

(Atkelta iš 5 psl.)

Aprašoma A. Voldemaro ir A. Smetonos draugystė. Kai po 1927 m. perversmo šie vyrai buvo aukščiausioje valdžioje, jų pritarimu buvo sustabdyti dienraščiai "Lietuva" ir "Lietuvis". Valentinas Gustainis tapo naujai pradėto leisti "Lietuvos Aido" vyr. redaktorium. Su prez. Smetona ir su min. pirmininku Voldemaru redaktoriui sekė gerai bendradarbiauti. Čia pat aprašoma, kaip ministerio pirmininko ir prezidento santykiai visai pablogėjo.

Paskyrus min. pirmininku J. Tūbelį redaktoriaus darbas pasunkėjęs. Sutarto pasimatymo reikėdavo redaktoriui kartais ilgokai uždurų palaukti, o į klausimus Tūbelis aiškaus atsakymo neduodavęs, pasakodavęs nuobodų monologą apie ūkio ir politikos problemas. (Ir Martynas Anyšas knygoje "Kova dėl Klaipėdos" rašo, jog buvę sunku gauti iš Tūbelio į klausimą atsakymą, dažniausiai jis atsakydavęs "reikia pagalvoti", "apsispręsti").

Rašo V.G., jog Jurkūnui Šeiniui netekus darbo Lietuvos pasiuntinybėje Švedijoje, jo geras draugas Navakas pradėjo per Tūbelį intrigas prieš Gustainį. Po Gustainio "Liet. Aido" redaktoriūm paskirtas Šeinius. Tačiau jam nesisekė. Apsijuo-

klausomybę – dabar patvirtino ir pats Gorbaciovas, aišku, žvelgdamas iš savo unijinės perspektyvos. TIME žurnalas š.m. gegužės 11 d. laidoj paskelbė Gorbaciovo atminimų knygos ištrauką. Ten jis taip samprotauja: "Tuojuo po Ukrainos memorandumo, aš kalbėjausi su Jelcinu, argumentuodamas už unijos išlaikymą... bet Jelcinas nebuvo linkęs diskutuoti esmės... Jis tik kartojė tą patį klausimą: 'O

V. GUSTAINIS APIE SPAUDĄ IR RAŠYTOJUS

Kazys Januta

kė ir "Pirmų lietuviškų vestuvių aprašymu" – Jono Navako su Jone Deveikyte. Po įvairių politinių netaktų Šeinius iš redaktorių turėjo pasitraukti. Jo vieton paskirtas Vytautas Jakševičius – Alantas, bet ir jį Tūbelis išstumė.

Spaudos darbe anais laikais iškildavo nesusipratimų. Keletas tokių istorinių įvykių aprašyta. Gen. Nagevičius viename feljetone atpažinęs, jog pašiepiamas jo darbas kariuomenės ligoninėje, bandęs iššaukti redaktorių dvikovon, nors ji Lietuvos įstatymais buvo draudžiama. Pats red. Gustainis prof. Kolupailai už šmeižtą bylą iškėlęs ir laimėjęs. Yra ir gražių vaizdėlių, kaip laikraštininkai bendradarbiaudavo su svetimų valstybių pasiuntinybėmis. Paliečiama ir opozicinė spauda. Buvusi tarp laikraštininkų nesantaika, V. Gustainis suorganizavęs susipažinimo arbatėlę, dalyvavo opozicija ir svetimtaučių laikraštininkai. Po to santykiai pagerėjo.

Skyriuje "Pažintys su rašytojais" rašoma apie Herbačiauską, Kiršą, Tysliavą, Žukauską – Vienuolį, Janušytę, Dovydaitį, Vaižgantą,

Marcinkevičių, Vairą-Račkauską, Liudą Girą, Mykolaitį – Putiną, Čiurlionienę ir Cvirką. Apie kiekvieną jų, be enciklopedinių žinių, turi autorius ką papasakoti. Prašė prez. Smetonos, kad amnestuotų ir iš kalėjimo paleistų Joną Marcinkevičių, bet nesutikęs prašyti malonės kalėjime sėdinčiam Karoliui Vairui-Račkauskui. Herbačiauską susitikęs Varšuvoje, o tasai universiteto lektorius atleidimo užsipelnęs paskaitoje labai vulgariškai išsirciškęs apie Salomėją Nėrį ir Railą. Apie prof. Praną Dovydaitį rašydamas pasakoja, kaip nė vienos dienos gimnazijoje nebuvęs kaimo vaikas Dovydaitis iš įvairių knygų be mokytojo išsilavinęs, jog gimnazijos baigimo egzaminus eksterneu geriausiai išlaikęs. Lygiai toks pat nepaprastas jaunikaitis buvo ir Valentinas Gustainis. Jis iš vadovėlių išmoko gimnazijos kursą, gimnazijos baigimo atestatą gavo egzaminus eksterneu išlaikęs. Universiteto tada dar Lietuvoje nebuvo, išvažiavo studijuoti į Vokietiją.

Knygos sudarytojai teisingai rašo, jog Valentino Gustainio atsiminimuose skaitytojas ras daug naujų ir įdomių detalių apie žinomus to meto ir vėlesnio laikotarpio kultūros ir visuomenės veikėjus.

BILIETAI Į TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ

ir jos banketą jau gaunami Gift International – Vaznelių prekyboje Chicagoje, arba paštu: Lithuanian Folk Dance Festival 2713 West 71st St. Chicago, IL. 60629.

Šventės bilietai yra po \$10.00, \$15.00 ir \$20.00 asmeniui, o banketo bilietai po \$35.00 Čekius rašyti "Lithuanian Folk Dance Festival" vardu.

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro pasakutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukruta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OH. 44119

NEPAMIRŠKITE
ATPAUŠINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE

FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home 2533 West 71st Street Chicago, Illinois 60629 1-(312)-476-2345 Hills Funeral Home 10201 South Roberts Road Palos Hills, Illinois 60465 708-430-4455	Petkus Funeral Home 1410 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-863-2108 Petkus-Butkus Funeral Home 1446 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-652-1003
--	--

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD A. PETKUS	DONALD M. PETKUS LAWRENCE C. GASUNAS
---------------------------------------	---

SEIMO ATIDARYMAS IR IŠKILMINGAS POSĖDIS

Jurgis Janušaitis

(Atkelta iš 2 psl.)

Seimą sveikino: Lietuvos ambasadorius Jungtinėm Tautoms Anicetas Simutis. Jis prisiminė 1940 m., Lietuvos okupacijos pradžią, kada okupantas pirmoje eilėje naikino lietuvių organizacijas, o ypač Tautinės minties veikėjus ir tos organizacijos vadovaujančius asmenis. Ambasadorius prisiminė lietuvių tautos didžiuosius vyrus – dr. J. Basanavičių, Tumą Vaižgantą, Antaną Smetoną, kurie nesiekė internacionalo, bet su meile dirbo Lietuvai ir rodė jai darbo kelius. Išeivijoje atgyjo jų atžala, Tautinė sąjunga su garbingais vyrais, A. Oliu, J. Bachunu, ir daugeliu kitų vadų, jų tarpe Vytautu Abraičiu, dr. L. Kriaučeliūnu, kurie su dideliu pasiaukojimu puoselėja laisvoje Amerikoje Tautinės minties idealus. Palinkėjo seimui ir Sąjungai šviesios ateities.

Lietuvos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas džiaugėsi jau nepriklausoma Lietuva, gerėjosi kad Lietuvoje atsikūrė Lietuvos tautininkų sąjunga, sveikino seime dalyvaujanti

Tautininkų sąjungos pirmininką Rimantą Smetoną. Skaudu buvo klausytis ilgo sąrašo Tautinės sąjungos mirusiųjų, kas retina gretas, menkėja pajėgumas, sakė konsulas. Tikėkime, kad ateityje čia ir tėvynėje mes papildysime gretas naujais nariais. Linkėjo seimui apgalvoti, kaip sustiprinti ryšius išeivijos su Lietuva, kaip jai padėti, kad visi drauge galėtume įgyvendinti visus nepriklausomos Lietuvos siekimus.

Lietuvos Tautininkų sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona pirmiausia perskaitė Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko Vytauto Landsbergio sveikinimą siemui. Jis palinkėjo seimui sėkmės Lietuvos respublikos vardu.

Rimantas Smetona sveikino seimą Lietuvoje atsikūrusios ir stiprėjančios Tautininkų Sąjungos vardu. Dėkojo ALT S-gai ir visai lietuvių išeivijai už visokeriopą, iki šiol teiktą paramą. Mes žinome, kad ten toli, Amerikoje yra mūsų bendraminčiai, kurie stebi mus, padeda mums, sakė jis. Dėkojo, kad Tautinė sąjunga ir išeivija skyrė Lietuvai savo

Jurgis Janušaitis daug rašęs apie būsimą seimą, o dabar rašo kaip seimas vyko ir kas buvo nutarta.

darbus, išmintį, pasiaukojimą. Testipima mus visus bendras tikslas. Taip, maždaug kalbėjo mielas svečias Rimantas Smetona.

Vliko pirmininkas Kazys Bobelis, sveikindamas seimą, pažymėjo tarp kita ko, kad metų savartoje Vlikas visuomet susilaukdavo iš Tautinės sąjungos visokeriopos paramos. Apgailėstavo, kad šiame seime jis, kaip Vliko pirmininkas, jau dalyvauja paskutinį kartą. Bet ateityje dalyvausias kaip svečias. Linkėjo seimui sėkmės, o Lietuvoje sutarimo, kurio taip šiandien ten trūksta.

Korp'Neolituania pirmininkė Vida Jonušienė, savo žodį pradėjo prezidento Antano Smetonos mintimis. Pažymėjo, kad ALT S-ga savo veiklos kelyje buvo aktyviai įsijungusi į ALT'ą ir

Vliką ir dirbo Lietuvos laisvinimo darbą. Per penkiasdešimtį okupacijos metų, žudymai, trėmimai, kalinimai, nepalaužė mūsų brolių ryžto tėvynėje ir už laisvę pralietas kraujas amžiais liks neužmirštamas. Vertino ALT S-gos įnašą laisvės kovoje ir džiaugėsi pasiektais laimėjimais. Korp'Neolituania vyr. valdybos vardu sveikino seimą su geriausiais sėkmės linkėjimais.

Dirvos redaktorius Balys Gaidžiūnas, sveikindamas seimą, sakė: Laisvės kova reikalauja ir gerų laisvės darbininkų. Gerų darbininkų taip pat reikalinga ir Dirva. Linkiu kad gerai dirbtume kartu, būtume kartu, laimėtume kartu. Tauta tada tikrai džiaugsis kad mes buvome tuo laiku, kada reikėjo ir fizinės ir dvasinės tal-

kos.

Lietuvos Bendruomenės Floridos apygardos pirmininkė Janina Gerdvilienė savo sveikinimo žodyje kvietė visų pažiūrų ir įsitikinimų žmones dirbti vieningai, vie ni kitiems padėti ir bendrų darbų pastangos bus naudingos Lietuvai. LB vardu kvietė visus dalyvauti gegužės mėn. 23 d. vykdomame referandume sprendžiant Lietuvos prezidento instituciją.

Sveikinimus žodžiu baigus, sveikinimų daliai vadovaujantis Sąjungos sekretorius Karolis Milkovaitis perskaitė gautus sveikinimus raštu: Lietuvos ambasadoriaus Stasio Lozoraičio, Baltųjų rūmų, ALTOs pirmininko Gr. Lazausko, Balfo pirmininkės Marijos Rudienės, lietuvių veteranų sąjungos pirmininko E. Vengiansko, Liet. Šaulių Sąjungos pirmininko Vytauto Abario. Raštu sveikinę gerėjosi ALT S-gos šakota veikla, atliktais darbais išeivijoje ir Lietuvos ir linkėjo seimui sėkmės.

Iškilingojo seimo posėdžio pirmoji dalis baigėsi, tačiau po tų gražių sveikinimo kalbų, po trumputės pertraukos prasidėjo svarstybos: Lietuvos ir išeivijos lietuvių santykiai. Apie tai sekančiame reportaže.

(Bus daugiau).

Lithuanian Americans for a Stronger America Tim McCormack for our Congressman

We Need
TIM MCCORMACK
As Our Congressman
Democrat - 19th District

Campaign for a Stronger America

TIM MCCORMACK

For Our Congressman

Kestutis Paul Sukys
Algis Sirvaitis
Vyto R. Matas
Grazina Kudukis
Edmund Juodenas
Romualdas Bublys
Jonas Kazlauskas
Viktoras Stankus
Jonas Nasvytis
Aurelia Balas
Kazys Ziedonis
Antanas Kavaliunas
Dana Cipkus
Liudas Sagys
Aleksandra Sagys
Salomeja Sukys
Henrikas Tatarunas
Roma Tatarunas
Irena Kijauskas
Juozas Kijauskas
Edmundas Kijauskas
Tadas Kijauskas
Pamela Kijauskas
Algirdas Kijauskas
Gytis Barzdukas
R. Nasvytis
A. Staskus
Janina Biliunas
Juozas Biliunas
Henrikas Johansonas
Irena Johansonas
Linas Johansonas
Aldona Johansonas
Linas Biliunas
Rimas Biliunas
Danis Silgalis
Rita Penkauskaitė
Andrius Penkauskas
Jonas Vysnionis
Marcinkevicius
Romas Zyle
Jonas Citulis
Ignas Verbyla
Vytautas Snieckus
Andrius Bridzius
Ona Zygas
Vanda Stimburys
Jane Butrimas

Milda Duleba
Stase Macys
Domicile Sirvaitis
J. Peculaitiene
Jadvyga Ignatavicius
Vaclovas Valys
Stepas Butrimas
Edvardas Kersnauskas
Bronius Mazelis
Vladas Plekaitis
Grazina Plekaitis
Andrius Mackevicius
Marius Laniauskas
Petras Zilinskas
Ona Zilinskas
Povilas Skardis
Ona Skardis
Petras Bielins
V. Kampe
Andrew Kampe
Valdona Ziedonis
Vida Barzdukas
Valdas Ziedonis
Stase Ziedonis
Nijole Balciunas
Edvardas Prancevicius
Danute Dunduras
Jonas Dunduras
Paulina Maslota
V. Nasvytis
Algirdas Multolis
Petras Stungys
Vincas Urbaitis
Elena Nainys
Romas Apanavicius
Jonas Juodisius
Benediktas Karklius
Akvile Karklius
Ona Silenas
Izolda Juodisius
Stasys Cipkus
Veronica Nikstenas
Stasys Lazdinis
Vladas Baciulis
Salomeja Idzelis
Stase Cipkus
K. Lazdinis
A. Rociunas
Marija Mikonis
Birute Skrinska
Juozas Mikonis
J. Damusis
Vladas Cyvas

Vytautas Brizgys
V. Silenas
Valdas Grudzys
A. Styra
Juozas Zilionis
Vincas Akelaitis
Stase Laniauskas
Konstancia Stungys
Elze Rack-Rackauskas
Aldona Bliumentalis
Irena Rydelis
Bronis Paulionis
Jonas Rastenis
Vyto Rackauskas
Benius Paulionis
Jadvyga Dautas
Edvardas Bliumentalis
Ed Bliumentalis Jr.
Zita Stungys
Dalia Nasvytis
Terese Berzinskis
Regina Vilkutaitis
Jolanta Dautas
D. Micuinas
Eugene Silgalis
Vacys Rociunas
Rita Matas
Krystyna Biliunas
E.K. Stephens
G. Steponavicius
Nijole Motiejunas
Gaile Mariunas
Viktoras Mariunas
Marija Mariunas
I. Satkas
C. Satkas
Aldona Raulinaitis
Dana Ramonis
Aldona Maurutis
Vytautas J. Maurutis
R. Ciuberkis
Vincas Apanius
Stase T. Kezenius
Leonas Kezenius
A. Kazenas
Julius Kazenas
Elena Stempuzis
Rasa Sukys

KIEK DABAR LIETUVOJE NAUJŲ ŪKININKŲ

Žemės ūkio ministro pirmasis pavaduotojas Kęstutis Kristinaitis atsako į žurnalisto Antano Anskaičio klausimus, kurie buvo atspausinti Lietuvos Aido gedužės 8 d. numeryje.

– Anksčiau kaime buvo 1150 stambių kolūkių ir valstybinių ūkių. Vieno ūkio žemė driekdavosi 10-15 kilometrų. Žmonės dirbo žemę, bet kartu buvo tarsi nuo jos atitrūkę. Ne kiekvienas matydavo savo darbo rezultatus. Gal galėtumėte apibūdinti, kaip dabar pasikeitė žemės ūkio struktūra, kokie pirmieji agrarinės reformos rezultatai?

– Pernai rudenį turėjome apie 5,5 tūkst. ūkininkų, gavusių žemę pagal Valstiečių ūkių įstatymą. Dabar jau yra 173 tūkst. asmenų, panorusių ūkininkauti. Ši pavasarį norėjo patys dirbti žemę 93,5 tūkst. žmonių. 23,2 tūkst. ūkininkų spėjo susitvarkyti ir agrarinės reformos tarnyboms pateikti dokumentus, žemėtvarkininkai jiems atmatavo žemę. Tad jie šiandien sėja savo žemę. Kiti, kurie nors ir nespėjo įrodyti savo teisę į paveldėjimą, bet jei tik buvo pasirašę ūkininkauti, galėjo žemę nuomot. Tokių susidarė 17,4 tūkst. O 33,4 tūkst. žemdirbių parašė prašymus pirkti žemės. 2049 asmenims buvo surasta laisvų plotų, jų prašymai patenkinti. Taigi ši pavasarį savarankiškai ūkininkauja jau apie 48 tūkst. kaimo žmonių. Jie dirbs apie 379 tūkst. hektarų žemės, arba daugiau kaip dešimtadalį naudmenų.

Dauguma ūkių nėra didelės, didutinis ūkio dydis apie 11 ha.

– O kas liko iš buvusių kolūkių, tarybinių ūkių?

– Absoliuti dauguma ūkių sudarė privatizavimo programas, jos buvo patvirtintos. Iš buvusių 1150 ūkių susikūrė 12,2 tūkst. smulkesnių ūkinių vienetų: akcinių bendrovių, ūkinių bendrijų, valstybinių akcinių įmonių ir t.t. 241 ūkio žemdirbiai, nors ir siūlėme, nepanoro skaldyti į mažesnius ūkinius vienetus. Mūsų nuomone, esant didelėms energetinių resursų kainoms, labiau perspektyvus mažesni ūkiniai vienetai. Tačiau didelė dalis šių ūkių ir anksčiau neblogai tvarkėsi, žmonės buvo drausmingi, todėl galime tikėtis, kad ir dabar neblogai ūkininkaus. Pagaliau laikas parodys, kurios ūkininkavimo formos gyvybingiausios.

– Redakcija gauna laiškus, kad ne visos bendrovės spėjo susiformuoti, kai kur vyksta ginčai, nepasidalija-

mas turtas. Ar tai neatsilieps pavasario darbams?

– Iš tiesų, reformos darbai šiek tiek vėlavo. Kai kuriuose rajonuose, pavyzdžiui, Pakruojo, Vilniaus, Skuodo, Anykščių, Vilkaviškio, buvo pavėluotai sudaryti gamybiniai techniniai komplektai, ne laiku atskirtas turtas ūkininkams. Pakruojo rajono valdyba tik balandžio 23 paskutinioji iš visų atvežė tvirtinti žemės ūkio įmonių privatizavimo programą. Buvo tyčinio vilkinimo, sabotažo faktų. Be abejo, tiems ūkiams, kurie vilkino, ilgai neapsisprendė, kurie laiku nesugebėjo pasi dalinti turto, sukurti gamybių kompleksų, bus sunkiau dabar.

O apskritai jau žinoma, kad 6237 objektai, kurių bendra vertė 1,7 milijardo rb. nupirkti arba netrukus bus nupirkti natūra. 5953 objektai, kurių bendra vertė 15,1 milijardo rb. įsigijami pasirašant pajus. Daugelyje vietų jau praėjo pirmieji du privatizavimo etapai.

Ne visi kolektyvai iki sėjos spėjo juridškai išsiforminti. Kai kur dar reikės patikslinti kompleksų ribas. Bet šie darbai nėra sudėtingi, sėjai jie nekludys. Manome, kad gegužės mėnesį visos bendrovės spės parengti įstatų, o rajonų savivaldybių valdybos juos patvirtins.

– Ar bendrovės netaps pereinamaisiais kiemais? Juk nemažai žmonių, norėjusių ūkininkauti savarankiškai, bet nespėjusių gauti dokumentų, bendrovėse liko tarsi per prievartą?

– Kaip minėjau, 17,4 tūkst. energingų, veiklių žmonių, nors ir nespėjo susitvarkyti dokumentų, ūkininkaus nuomodami žemę. Kiti ūkininkų gretas papildys rudenį arba tada, kai pasirašys. Be abejo, bendrovių ribos keisis. Būsimieji ūkininkai galės iš bendrovių atsiimti ir savo turto dalį. Bet po kiek laiko šis procesas aprims, žmonės ūkininkaus taip, kaip jiems patogiau. O dirbti visur reikės gerai. Kolūkių turtas buvo nuasmenintas arba, kaip žmonės sakydavo, valdiškas, kurį ir pavogti ne nuodėmė. Bendrovės turtas privatizuotas, tai jau nedidelės grupės bendradarbių, vienas kitą pažįstančių, vienas kitu pasitikinčių, turtas. Ateity nebus prasmės atski-

Dalis Lietuvos ūkininkų vaikų prieš praėjusias Kalėdų šventes savanoriais išėjo į karinę tarnybą. Nuotraukose juos stebi giminės ir draugai, o jie duoda iškilmingą priesaiką ir bučiuoja vėliavą. Tie prisiekusieji kariai yra iš Panevėžio greitojo reagavimo batalijono – tuoj būti ten, kur Lietuvai gresia pavojus.

rai laikyti, sakysime, asmeninių karvių, kai čia pat bus laikomos bendrovės karvės ir jų produkcija bendrovė galės naudotis, kaip panorės. Bet reikės tam tikro laiko, kol žmonės pajus, kad čia – ne kolūkis, kol įvyks psichologinis lūžis. Be abejo, bendrovės turtą žmonės saugos ir labiau vertins.

– Kuo dabar turi rūpintis apylinkių agrarinės reformos tarnybos?

– Iki liepos mėnesio žemė nebus skirstoma. Tačiau agrarinės reformos tarnyboms darbų pakaks. Juk iki gegužės 31 pretendentai dar gali paduoti pareiškimus. Juos reikės apsvastyti, teikti išvadas Žemėtvarkos instituto specialistams. Ir vasarą bus rengiami, tikslinami žemės reformos žemėtvarkos projektai. Pagaliau reikės ir gerai išanalizuoti, kas padaryta, kas taisytina.

Daug darbų laukia respublikinių žinybų. Turėsime parengti ir Vyriausybei pateikti iš dalies privatizuoti, nenupirkto žemės ūkio įmonių turto tolesnio privatizavimo programas, bendrovių narių galimo išstojo iš bendrovių tvarką. Dabar daugelis buvusių kolūkių kultūros namų, vaikų darželių, katilinių liko be

šeimininkų. Kitų šių įstaigų privatizuota mažiau negu 20 proc. akcijų. Jas turės perimti ir globoti savivaldybės ar atitinkamų ministerijų rajoninės įstaigos. Taigi ir čia dar daug problemų.

– Pirmieji metai ūkininkams ypač sunkūs. Trūksta technikos, gyvulių, pastatų, stinga lėšų. Kokios valstybės pagalbos gali tikėtis ūkininkai?

– Pernai pagal prioritetinės pagalvos programą ūkininkams buvo sausinami laukai, tiesiami privažiavimo keliai, telefono linijos, buvo skirta miško, statybinių medžiagų. Ir šiemet pagal galimybes Vyriausybė padeda ūkininkams. Neseniai patvirtinta ūkininkų remimo fondo sąmata. Iš viso ūkininkams numatoma skirti 873,3 mln. rb. parama. Iš šio fondo bus skiriamos lėšos padengti išskolinimus už pernai atliktas paslaugas, daugiau kaip 660 mln. rb. skiriama kreditams, 30 mln. rb. – iš dalies apmokėti už karvių sėklinimą, 130 mln. rb. numatyta iš dalies kompensuoti bankų palūkanas. Ši valstybės parama padės ūkininkams greičiau sutvirtėti, atsistoti ant kojų, gaminti daugiau prekinės produkcijos.

– Žmonės baiminasi, ar

dėl reformos nesumažės žemės ūkio gamyba?

– Visų pirma, gamyba sumažėjo ne dėl reformos, o dėl to, kad sutrikus tiekiamams antri metai nepakankamai gauname grūdų. Šiemet sėja dėl šalto, lietingo pavasario vėluoja. Vėlyva sėja – neretai ir blogesnis derlius. Suprantama, daug sunkumų yra ir dėl reformos. Juk reikia pakeisti per sovietizacijos dešimtmečius nusistovėjusią sustabarėjusią ekonominę struktūrą. Bet tai neišvengiama. Pastarųjų metų patyrimas parodė, kad daugelis ūkininkų kruopščiau įdirba žemę, gauna geresnį derlių. Todėl į ateitį žvelgiu optimistiškai.

MAISTO SIUNTINIAI

pristatomi į namus. **55 SVARAI** – dešros, sūris, cukrus, aliejus, kava ir kt., \$85.– **22 SVARAI** vien tik mėsos gaminių, \$85.– **11 SVARŲ** dešrų, 6 dėžutės amerikietiškos kavos, \$58.– Prie visų siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
312-436-7772.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

PLB VADOVŲ SKOLA LIETUVAI

Vytautas Skuodis

Š. m. liepos 1-4 d.d. Le-monte, IL. įvyksiantis Lie-tuvių Bendruomenės seimas išrinks naują PLB vadovy-bę. Senoji, atsiskaitydama už savo atliktus darbus, tik-riausiai turės daug kuo pasi-girti. Tačiau, kažin ar ji pri-pažins savo didelę skolą ir net moralinę kaltę Lietuvai, 1988 metais nutraukusi se-rijos "Lietuvos pagrindžio spauda" spausdinimą.

Ankstesniųjų PLB valdy-bų rūpesčiu, toji serija buvo pradėta leisti 1981 metais. Atskirais sąsiuviniais buvo išleista: Alma Mater, Nr. 1, 3 ir 4; Dievas ir Tėvynė, Nr. 2 ir dvi rinktinės; Pastogė, Nr. 1 ir 2, Perspektyvos, Nr. 9, 20, 21 ir 22; Tautos ke-lias, Nr. 1, 2 ir 3; Vytis, Nr. 5 ir 6.

Dr. V. Bieliausko vado-vaujamos PLB valdybos sprendimas nutraukti šios pagrindžio leidinių serijos spausdinimą buvo skaudus smūgis Lietuvos pagrindžio

spaudos veikėjams, kurie su didele viltimi ir nemažesne rizika tuos leidinius stengėsi persiųsti į Vakarus, kad iš-eivija žinotų, jog Lietuvoje ir toliau vyksta kova ne tik už žmogaus teises, bet taip pat ir už tautos teises bei jos laisvę.

PLB valdybos sprendi-mas, kad toji Lietuvos po-grindžio spauda nebeaktua-li, todėl ji niekam neberei-kalinga, dabar atsiliepia Lie-tuvai, kurioje daugelis tų leidinių, persiųstų į Vaka-rus, Lietuvoje jau nebesu-randami. O jie jau dabar labai reikalingi istorikams ir kitiems ankstyvesniųjų ir pastarųjų metų įvykių Lie-tuvoje tyrinėtojams. Pogrin-džio spauda Lietuvoje už-degė atgimimo ugnį ir su-darė pagrindą kilti Sąjūdžio judėjimui, kuris atvedė prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. kovo 11 d. paskelbimo.

Dėl dr. V. Bieliausko ir

jo vadovaujamos PLB valdy-bos sprendimo nutraukti se-rijos "Lietuvos pagrindžio spauda" leidimą, pasiliko jie Amerikoje kaip neišleisti se-kantys pagrindžio periodi-niai leidiniai: Alma Mater, Nr. 2; Apie lietuvių padėtį Baltarusijos respublikoje, Nr. 1 ir 2; Aušrelė, Nr. 1; Dievas ir Tėvynė, Nr. 1, 7-14, 17 ir 19; Lietuvių archy-vas, I (VI); Lietuvos ateitis, Nr. 6-7; Nemuno vaga, I-X t.; Perspektyvos, Nr. 2-5, 7, 8, 1-18; Rūpintojėlis, Nr. 6; Tiesos kelias, Nr. 1; Var-pas, Nr. 7 ir 8.

Galimas dalykas, kad to-kių iš Lietuvos gautų leidi-nių yra pas privačius asme-nis ir daugiau, o gal jau ne vienas toks leidinys arba jo mikrofilmas jau atsidūrė šiukšlynuose...

Būtų labai pagirtina, jei-gu naujai išrinktoji PLB val-dyba, suprasdama reikalo svarbumą, surastų būdus at-naujinti darbą, kurio jos pirmtakas nepanoro toliau tęsti. Gražiu pavyzdžiu ga-lėtų būti Lietuvos istorikų draugija, kuri Chicagoje iš-leido pilnus niekada nesens-tančių J. Basanavičiaus

A. A.

DR. ALDONAI TAURIENEI

mirus, jos vyrui dr. VYTAUTUI, sūnums: dr. ŠARŪNUI ir dr. ARVYDUI su šeimomis bei giminėmis, reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

*Bronė Paplėnienė ir Vytautas Mikliai
Auskė ir Rimas Vaičiūčiai
Rūta ir Andrius Pužauskai*

A. A.

RAIMUNDUI KUDUKIUI

tragiškai žuvus, žmonai GRAŽINAI su šeima, tėvui PETRUI KUDUKIUI ir visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime

*Onutė ir Kazys
Kudukiai
London, Ontario Canada*

A. A.

JULIJAI VALINČIENEI

(Lietuvoje) mirus, reiškiame gilią užuo-jautą dukrai EUGENIJAI VALINČIŪTEI –BERNOTIENEI ir kartu liūdime.

Elena ir Jurgis Malskiai

Diskusijų būrelyje, Kanadoje, per Kultūros ir Švietimo dienas, kalbasi (iš kairės) dr. P. Lukoševičius, N. Gedrimaitė, "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorė B. Nagienė, aktorė – režisierė E. Kudabienė, D. Gutauskienė.

"TORVIL" LTD.

At the same time we would like to inform you of our new catalogue TORVIL 92' You pay only \$1.20 per Kg or \$0.50 per Lb. to send a parcel to your country.*

SELF PACKED PARCELS (AIR OR BOAT)
THE MOST ATTRACTIVE LOW PRICES
\$1.80 Lb.
Plus service charge

- FOOD • SWEETS • CIGARETTES • LIQUORS
- CLOTHING • SHOES • BEDDING • BICYCLES
- HARDWARE & APPLIANCES • KITCHEN SUPPLIES
- TOYS & STATIONERY • POTS & PLATES
- AGRICULTURAL EQUIPMENT & PARTS
- TIRES • CARPETS & FLOOR COVERINGS

CALL TOLL FREE CANADA 1-800-661-0210
U.S.A. 1-800-972-9284 or 1-800-932-7995

CANADA Head Office: 63 Galaxy Blvd., Unit #7, Rexdale, Ontario M9W 5P1 Tel.: (416) 798-3320 Fax: (416) 798-3321
Branch: 404 Roncevalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9 Tel.: (416) 534-3860 Fax: (416) 533-4910
U.S.A. Head Office: 2136 West Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622 Tel.: (312) 278-5258 Fax: (312) 278-0875
Branch: R&R INTERPOSTMIR 1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212. Tel/Fax (716) 894-9880

* This offer is valid for the catalogue orders only. Please note that this price is already included in the prices of the items.

"Aušros" ir V. Kudirkos "Varpo" rinkinius. Panašų darbą su dideliu vargu neseniai užbaigė Lietuvos kronikos sąjunga, išleisdama paskutinį – 10-įjį "LKB kronikos" tomą lietuvių kalba. Didelės pagarbos nusipelnė Akademinė skautų leidykla, kuri 1977-1986 metais išleido pilnus pagrindžio "Aušros" Nr. 1-35 rinkinius septyniuose tomuose. Deja, tas darbas buvo laikinai nutrauktas, nes trūko "Aušros" numerių. Dabar, juos gavus, "Aušros" pilną išleidimą (nr. 36-60) ketina užbaigti Vydūno fondas.

Ar PLB naujoji vadovybė imsis žygių atsieti Lietuvai už jos pirmtako moralinę kaltę jai, parodys ateitis.

Trumpai...

MIRĖ ŠAMPANO MUZIKOS KŪRĖJAS

Santa Monica, Calif., mirė 89 m. sulaukęs Lawrence Welk. Jis buvo visados besišypsantis "šampano muzikos" kūrėjas, kuris su savo orkestru ir solistais virš 30 metų džiugino televizijos žiūrovus. Jo grupės muzika buvo prieštarašimas – swing, rock'n'roll, bebop ir kitokiems žanrams. Daugu-

mas jų neilgai išsilaikė, tuo tarpu Lawrence Welk mic-lai klausomi muzikos garsai visados turėjo klausytojus. "The Lawrence Welk Show" atliko 1542 koncertus televizijoje.

ATRASTA SENOVĖS AUKSO KASYKLA

Archeologai ir geologai Izraelyje atrado pirmąjį ir vienintelę tame krašte aukso kasyklą. Ji buvo atrasta Nagevo dykumoje, netoli Eilat miesto. Senovėje kasykla buvo eksploatuojama musulmonų Ummayad dinastijos laikotarpyje 800 – 1000 m. po Kristaus gimimo. Iškasėnose rasti likučiai palapinių ir kasyklų įrankių. Spėjama, kad ši kasykla tapusi nepelninga ir dėl to nustojo veikti. Ger.J.

UŽDERĖJO BOBAUSIAI

Montanos valstybės šiaurės vakarų kampe Yaak miške kuose šiemet gausiai užderėjo bobausiai – "morel" grybai. Šnekama, kad komerciniai bobausių rinkėjai, kurie moka po \$20 už leidimus grybauti, turės daug pelno. Jiems Cascade Mushrooms bendrovė iš Portland, Oreg., moka po \$ 5 už svarą bobausių.

Ger.J.

PAVYKĘS CHICAGOS "VAIDILUTĖS" PASTATYMAS

Publika žavėjosi P. Gaidžio režisūra

Ilgai lauktas Chicago "Vaidilutės" teatro naujas pastatymas – Petro Vaičiūno komedija "Patriotai" jau praeityje. Gegužės 17 d. Chicago Jaunimo Centro scenoje išvydome neeilinę premjerą, kuri galima sakyti, užbūrė, palyginus, gaušų (buvo virš 400) publikos būrį. Atvykusieji nuo pirmos iki paskutinės minutės buvo prirakinti prie šio veikalo ir su dideliu dėmesiu sekė įvykius scenoje, kurie turėjo nemažą įtampą, buvo daug juokingų situacijų, tad ir pasijuokti buvo galima.

Reikia drąsiai tvirtinti, kad šis buvo pats stipriausias "Vaidilutės" kolektyvo pastatymas, nors ir du praeityje vykusieji: Mykolaičio – Putino "Daktaras Gervydas" ir Keturakio "Amerika Pirtyje" taip pat buvo aukšto lygio. Šį kartą režisieriaus Povilo Gaidžio asmenyje turėtas neeilinis scenos vilkas, kurio sugebėjimai ir griežta ranka iš daugumoje mėgėjų vaidintojų išspaudė daugiau negu buvo galima laukti.

Visų pirmą scenoje ryškiausią personažą sukūrė Arūnas Šatkus, vykusiai suvaidinęs Napoleono Šereikos rolę, kuri buvo visais atvejais sudėtinga ir sunki. Nuo jo nė kiek neatsiliko Vidas Dumašius (vaidinęs Petro Veličkos rolę). Prie jų jungėsi ir profesionali aktorė Laima Šulaitytė (vaidino Šereikos antrosios žmonos Liubos rolę). Šis trejetukas ir suko visą veiksmą, kuris tęsėsi daugiau negu dvi valandas.

Prie jų gražiai jungėsi tamaitės rolę vaidinusi Giedrė Griškėnaitė, kuri šį kartą suvaidino bene geriausiai iš visų jos ankstesnių pasirodymų. Scenoje ji buvo savaiminga ir jautėsi kaip savo namuose. Nekasdieniškas buvo ir Sigita Gudis (Lebentzonas), kurio sukurtos juokingos situacijos ne vieną prajuokino. Na, dėmesio verti ir "Vaidilutės" debutantai: Regina Kiudulaitė bei Vladas Stankevičius, kurių indėlis į premjeros visumą buvo svarus. Vieną iš mažesnių rolių turėjusi Aldona Pankienė irgi atidavė nemažą duoklę spektaklio pasisėkimui.

Čia išskirtinai reikia pasižliaugti neseniai iš Lietuvos atvykusiuoju vaidintoju: Šatkaus, Dumašiaus ir Stankevičiaus pastangomis bei akivaizdžia talka, be kurios "Vaidilutės" pastatymas, be abejo, būtų menkesnis. Pirmasis iš profesijos yra dailininkas, o kiti du dar tik stu-

dentai ir scenoje, galima sakyti, naujokai, tačiau ne daug atsiliko nuo anksčiau matytųjų Lietuvos profesionalų aktorių.

Po šio nusisekusio spektaklio aktoriai buvo gausiai apdovanoti gėlėmis. Gėlių gavo ir teatro vadovai: dr. Petras Kisielius, Ona Šulaitienė ir Edvardas Šulaitis, kurie irgi buvo iškvieisti į sceną. Čia visiems padėkojo "Vaidilutės" valdybos pirm. dr. Kisielius. Taip pat žodį tarė ir rež. Povilas Gaidys, kuris irgi jungėsi padėkon aktoriams, teatro vadovams, visiems talkininkams bei publikai. Jis pažymėjo, jog netrukus po 5 mėnesių darbo Chicagoje grįžta atgal į Klaipėdą ir išsiveža gerus išpūdžius iš lietuviškos Chicago.

Čia dar reikia pridėti ir kitus šios premjeros talkininkus – dail. Sean Griškėnienę (jos dekoracijos buvo išskirtinos), šviesų tvarkytoją Vidą Momkutę, muzikinį apipavidalinimą davusiam komp. Kingsley Day, scenos tvarkytoją Teodorą Dobrovolskį bei kitus, kuriuos visus būtų sunku išvardinti.

Šis veikalas bus pakartotas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo metu liepos 4 d. Pasaulio lietuvių Centre Lemonte. Taip pat gauta ir pakvietimų gastroliams kitur, tačiau nežinia,

Chicago "Vaidilutės" kolektyvas po P. Vaičiūno komedijos "Patriotai" premjeros gegužės 17 d. Jaunimo Centro scenoje. Pirmoje eilėje – T. Dobrovolskis, G. Griškėnaitė, rež. P. Gaidys, L. Šulaitytė, Vl. Stankevičius; antroje eilėje Ed. Šulaitis, S. Gudis, A. Pankienė, R. Kiudulaitė, O. Šulaitienė, V. Dumašius.

kiek ir kur bus įmanoma pakeliauti.

E. Tyl.

ATSISVEIKINTA SU REŽ. POVILU GAIDŽIU

Klaipėdos dramos teatro vyr. režisierius Povilas Gaidys, penktą mėnesių išbuvęs Chicagoje ir čia darbuojęs, gegužės 22 d. grįžo atgal į namus. "Vaidilutės" teatro kolektyvas, kuriame svečias dirbo ir pastatė P. Vaičiūno "Patriotų" komediją, surengė su juo atsisveikinimo bobūvį "Seklyčioje" gegužės 19 d.

Apie pora desėtkų scenos darbuotojų bei teatro mylėtojų išreiškė padėką bei pagarbą šiam žymiam Lietuvos režisieriui savo

atsilankymu.

Pasivaikšinus buvo pats atsisveikinimas, kurį pravedė valdybos vicepirm. Ed. Šulaitis. Buvo išreikšta daug padėkos žodžių, o taip pat įteikta atsiminimo dovanėlių. Čia išvykstantį sveikino kino pirm. dr. P. Kisielius, Lituanistikos Katedros Illinois Univ. (P. Gaidys joje skaitė teatro kursą) veikėjas prof. B. Vaškelis, akt. P. Steponavičius, akt. A. Steponavičienė, J. Dainauskas ir kt.

Pats rež. P. Gaidys savo jautrioje atsisveikinimo kalboje iškėlė faktą, kad jam buvo miela dirbti su nuoširdžiais teatro entuziastais, kurie rodė daug dėmesio ir

pasišventimo teatro menui. Jis kvietė susirinkusius apsilankyti Klaipėdoje ir pavičėti vietiniame dramos teatre.

Š.E.

KVIETIMAS Į SINOIKIJĄ

1992 m. rugsėjo 19-26 d., Lietuvoje rengiama Ketvirtoji Sinoikija, religijos filosofijos bei bažnytinio meno studijų savaitė. Paskaitų bei koncertų programa vyks Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Panevėžyje. Organizuoja mos teologijos, religijos filosofijos, filosofijos, religinio meno bei muzikos sekcijos. Šioje tarptautinėje savaitėje galima naudoti anglų, vokiečių, prancūzų, lenkų, rusų ir, be abejo, lietuvių kalbas.

Galį šioje studijų savaitėje dalyvauti savo paskaitomis yra kviečiami pranešti organizatoriams. Dalyviai prašomi apsimokėti kelionę į Lietuvą. Registracijos mokestis – 50 dol. Dalyviai aprūpinami nakvyne, maistu, kelione autobusu tarp miestų bei kasdieninėmis smulkiais išlaidomis. Prašome pranešti organizatoriams apie atvykimo laiką bei pateikti sekančią informaciją kiek galima greičiau. Reikalinga ši informacija vizai parūpinti: dalyvio vardas, pavardė, adresas, telefonas, pilietybė, tautybė, gimimo data, paso numeris. Programa iš anksto spausdinama: tad reikalinga dalyvio paskaitos tema ir trumpa santrauka (nedaugiau kaip 10 sakinių).

Informacija galima pateikti faksu, telefonu arba oro paštu. Fakso numeris:

Vilnius 625876, IV Sinoikija – D. Stančienė. Adresas: D. Stančienė, Viršuliškių 71-60, Vilnius 2056, Lithuania. Telef. 41-36-23.

MILLICOM INTERNATIONAL CELLULAR PRANEŠA KAD JAU YRA GALIMAS TIESIOGINIS TELEFONINIS SUSISIEKIMAS SU LIETUVA

Nuo dabar jau galima tiesiai skambinti
į Lietuvą bet koku telefonu,
kuris naudoja AT&T ilgų distancijų linijomis.

Millicom International Cellular pagalba šie tiesioginiai
paskambinimai bus sujungiami su Comliet telefonais Lietuvoje.
Norintieji pasinaudoti šiuo patarnavimu prašome

skambinti 011-7-0128-290-000
tarp 6:00 ir 11:00 val. ryto.

PAGELBĖKIME LIETUVOS OLIMPIEČIAMS!

Kaip žinome, 1992 m. žiemos olimpinuose žaidimuose Abertville, Prancūzijoje, Lietuvą atstovavo 6 sportininkai. Su žymiai didesniu kontingentu Lietuva ruošiasi dalyvauti įvairiose sporto šakose vasaros olimpinuose žaidimuose šią vasarą Barcelonoje, Ispanijoje. ypatingai koncentruojamasi dalyvauti su stipria krepšinio komanda. Atrankinis Europos zonos krepšinio turnyras bys birželio gale ir liepos pradžioje taipogi Ispanijoje.

Šiems užmojams atsiekti išlaidos yra milžiniškos ir kraštui, tapusiam neseniai nepriklausomu, šiuo metu yra sunku visa tai pakelti. Lietuvos Tautinis Olimpinis Komitetas (LTOK) jau kelis kartus kreipėsi į viso pasaulio Lietuvius prašydamas paramos. Jau žinoma, kad JAV-se yra įsteigtas Lietuvos Olimpini Fondas, kuriam vadovauja Valdas Adamkus, LTOK-to įgaliojtinis JAV-se. Šio fondo specialia sąskaita Nr. 1101310331 yra atidaryta Chicagos Standard Federal banke.

Clevelando LSK Žaibas, atsižvelgdamas į LTOK-to kreipimąsi ir ŠALFAS-gos Centro Valdybos paraginimą, papildomai prašo Clevelando ir apylinkių lietuvių finansiniai paremti LTOK-tą.

Čekis rašomas: Lithuanian National Olympic Fund. Siųsti šio vajeus įgaliojtinui, LSK Žaibo valdybos nariui Romui Apanavičiui, 23750 Chardon Rd., Euclid, OH 44117. Tel. (216)-531-6995.

Ši Clevelando vajų pa-

geidaujame užbaigti iki birželio 27 d.

Clevelando LSK ŽAIBAS
Vidas Tatarūnas, pirm.
Algirdas Bielskus, sekr.
Romas Apanavičius, v.-
jaus įgaliojtinis.

PARENGIMAI

• BIRŽELIO 14 d. Sekmadienį 2 val, p.p. Baisiojo birželio minėjimas – ekumeninės pamaldos Dievo Motinos šventovėje rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas

• BIRŽELIO 28 dieną, Lietuvių Namuose įvyks Clevelando Lietuvių Pensininkų klubo tradicinė gegužinė.

• LIEPOS 12 d. Šv. Jurgio parapijos Gegužinė. Parapijos sodyboje 11:30 val.

• LIEPOS 26 d. sekmadienį 12-ą valandą popiet, Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke – 17815 Canterbury Rd. Cleveland.

• RUGPIUČIO 2 d. – sekmadienį 12-ą valandą popiet LKVS "RAMOVĖ" Cleveland'o skyrius rengia gegužinę prie ežero – Beachland parke, 17815 Canterbury Rd. Cleveland.

• RUGPIUČIO 16 d. Lietuvių Klubo metinis piknikas nariams ir šeimoms.

• SPALIO 3-4 d. JAV LB Clevelando apylinkė ir Ohio apygarda rengia Lietuvių Dienas – Lithuanian Fair Clevelando Dievo Motinos parapijos patalpose.

• SPALIO 10 d. šeštadienį 7 val. vak. Pabaltiečių Bendravimo Vakarai – Latvių salėje. Rengia Clevelando Pabaltiečių Komitetas.

• LAPKRIČIO 15 d. Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis 11:30 iki 3:30v.

• LAPKRIČIO 21 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

HOUSEKEEPER 5 days
10:00am to 5:00pm. Occasional
sitting in evening. Must like
children and animals.
Very nice working conditions.
Two children. Must provide own
transportation. North of
Mayfield and east of SOM
Center Road area.
Call 423-1818 days.

ASTRANAUTŲ PASTANGOS PAVYKO!

Naujoji erdvės šeiva (space shuttle) Endeavour jau grįžo žemėn, po vieną dieną pratesto skrydžio erdvėje. NASA ir visa Amerika džiaugiasi jai ir astronautams skirtų uždavinių atlikimu. Ypač paklydusio satelito pažabojimu.

Du kartus astronautai bandė tą satelitą pagauti specialiu roboto skersiniu, tačiau jis besisukdamas nesiėmė pagaunamas. Trečiam bandymui Endeavour išleido tris astronautus, kurie rankomis apglėbė "Intelsat-6" 4,5 tonų satelitą, sustabdė jo sukimą, prijungė roboto skersinį ir įtraukė į erdvės šeivos krovinių nišą.

Nišoje satelitui prijungė naują raketą ir išstūmė vėl į erdvę. Sekančią dieną, kada satelitas saugiai atsitolino nuo Endeavour, iš žemės duotais signalais uždegta raketa ir \$157 milijonus kaštavęs "Intelsat-6" tapo iškeltas į 22,300 mylių aukščio orbitą, kur jis tarnaus telefoniniams pasikalbėjimams.

Tie trys sekmingi astronautai buvo – Pierre Thout, Richard Hieb ir Thomas Akers. Juos šiam uždaviniui paruošė NASA instruktorius ir skridimo kontrolierius Scott Bleisath, kilęs iš Bay Village, Ohio – Clevelando priemiesčio. Darbas buvo nepaprastai sunkus dėl nepatogių astronautų rūbų.

Erdvės šeiva Endeavour, begaudant satelitą skriejo virš Havajų salų. Sekančią orbitą, kur jis tarnaus telefoniniams pasikalbėjimams.

Tie trys sekmingi astronautai buvo – Pierre Thout, Richard Hieb ir Thomas Akers. Juos šiam uždaviniui paruošė NASA instruktorius ir skridimo kontrolierius Scott Bleisath, kilęs iš Bay Village, Ohio – Clevelando priemiesčio. Darbas buvo nepaprastai sunkus dėl nepatogių astronautų rūbų.

Erdvės šeiva Endeavour, begaudant satelitą skriejo virš Havajų salų. Sekančią dieną laimingai nusileido Californijoje – Edwards oro laivyno bazėje. Angliškas Endeavour vardas verstinas lietuviškai – "Pastangos". Mūsų pagarba Amerikos astronautams už gerai atliktą darbą – jų pastangos pavyko! Tuo pačiu prisiminkime ir Endeavour laivo kapitoną James Cook (1728-1779), kuris 18-jame šimtetyje apkeliavo Ramųjį Vandenyną ir atrado daug salų. Jų tarpe ir Havajų salas.

Ger.J.

KAS YRA KAS FOTOGRAFIJOJE

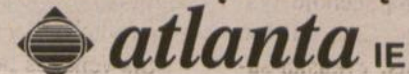
PSA Journal – amerikiečių foto mėgėjų s-gos žurnalas gegužės mėn. paskelbė 1991 metų "Who's Who 1991" fotografų sąrašus. Monochrominių nuotraukų grupėje su 6 nuotraukomis atžymėtas Kazys Daugėla iš Bedford, N.H. Spalvotųjų skaidrių grupėje su 33 skaidrėmis PSA aprobuotose parodose atžymėtas Gerardas Juškėnas iš Cleveland Hts, Ohio.

G. Juškėnas aktyviai reikiąsi Clevelando foto mėgėjų draugijoje – Cleveland Photographic Society, Ist. 1887 m. Užbaigiant 1991-92 m. varžybų sezoną jis buvo apdovanotas medaliu už geriausią metų skaidrę – kūrybinėje grupėje.

LANDSCAPE CONSTRUCTION CO. FOR SALE

Established 1984 East Side Complete Landscape Co. Sell all or just Maintenance Div. including newer trucks, trailers & equipment principals only.
216-953-1513

Siuntiniai į Lietuvą -

639 East 185th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Pasiteiraukite dėl skubiau pristatomų maisto siuntinių.

Greitai pristatomi pinigai Lietuvoje doleriais.

Čia galite užsisakyti video aparatūrą, tinkančią naudoti Lietuvoje

Jūsų patogumui galite įsigyti dežių siuntiniams

Dirbame: antr. - penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v.,

šeštadienį nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

NATIONAL TRAVEL & TOURS

Tel:(216)932-6100 Fax:(216)932-5236

KELIONĖMS Į LIETUVĄ IR Į
KITAS PASAULIO ŠALIS

SKAMBINKITE
RITAI STAŠKUTEI
932-6100

(12-15)

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

481-6677

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą mūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

ŠLIAUŽIANTIS PERVERSMAS

AT Pirmininko Vytauto Landsbergio kalba
plėnariname posėdyje 1992 m. gegužės 26 d.

Gerbiami kolegos deputatai, noriu tarti Jums ir visai Lietuvai keletą minčių ir išvadų apie neseniai praėjusį referendumą ir apie visą Lietuvos padėtį.

Referendumo politinis turinys – tai pasitikėjimo patikrinimas. Apie 70 proc. balsavusių piliečių parėmė Sąjūdžio koaliciją Už demokratinę Lietuvą ir, jeigu norite, Vytautą Landsbergį.

Išstatymą priimti pristigo balsų, bet piliečių nuomonė, jeigu čia būtų rinkimai pagal Vakarų standartus būtų vertinama kaip labai reprezentatyvi, visiškai įtikinama.

Ir tai pasiekta, nepaisant keisčiausių kompiuterinių bei organizacinių nesklandumų su nesamų gyventojų sąrašais, nepaisant viso laikraštinio, lapelinio, radijinio ir televizinio šaukimo: sakykit "ne"! sakykit "ne"!

Kiek tų "ne"? – vos 25 procentai balsų. Ne visai mažai, taigi ši socialinė politinė bazė egzistuoja, bet ne su 25 procentais paramos kam nors derėtų veržtis į absoliutinę valdžią.

25 procentus turinčios politinės jėgos turėtų siekti bendradarbiavimo, bet ne užurpavimų.

Tuo tarpu procesai, vykstantys pirmiausia mūsų parlamente, suteikia destruktijos ir grėšės atspalvį visam šalies gyvenimui, temdo naujai besiveržiančių gyvybingumą ir iniciatyvą.

Žmonės nori ir tikisi gyventi naujai su savo atsakomybe, tikėjimu ir džiaugsmu. O mums reikia pažvelgti į save pačius ir aplink, ir sąžiningai atsakyti į vieną klausimą:

ar negrimztame atgal –
į partokratinę LDDP bloko valdžią,
į žodžio užgniaužimą,
į valdininkų savivalę ir korupciją,
į bejėgę teisėtvarką,
į valstybinę priklausomybę,

į seno režimo restauraciją nauju pavadinimu?

Iš vertinimo, kad būtent grimztame, ir bandymas nusiverti kokios atramos, tvirtesnės valstybės institucijos, ir sprendimas to bandymo neatidėlioti. Taigi referendumas, po kurio būtume ėję į Prezidento rinkimus ir ta kryptimi skatinę naujų programų nebus 1992-ųjų metų šios dienos politinių programų sudarymą jų konkurencija tolesniam piliečių pasirinkimui. Taigi galėjome sunormuoti, reguliuoti politines įtampas anksčiausių mėnesių laikotarpiu, betgi tą

galimybę praleidome. Aš pasakysiu: gelbėjimosi akcijai sutrukdyta, gimzdimas tęsiasi. Galbūt jis dar ir pagreitės.

Jau girdimi kai kurių itin aktyvių kairiosios daugumos deputatų balsai, nekantrūs prastarimai. Stokojant demokratijos papročių ir tolerancijos, netektų stebėtis, jei kairysis blokas panorėtų perimti viską iš eilės, nesibodėdamas kai ką ir suardyti:

taigi perimti Vyriausybę ir Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumą,

paskutines komisijas, kurios dar ne visai užvaldytos, suardyti Valstybės kontrolę,

Komisiją KGB veiklai Lietuvoje tirti,

Aukščiausiosios Tarybos apsaugą,

pasijungti Respublikinę rinkiminę komisiją,

vienintelį opozicinį didesnio tiražo laikraštį "Lietuvos aidą", tuo būdu vėl politiškai monopolizuojant spaudą,

susigražinti Televizijos ir radijo politinę monopoliją ir kontrolę,

o po to jau, turint rankose visą svarbiausią spaudą ir televiziją, neveiksnią Aukščiausiąją Tarybą ir Vyriausybę, patikimą Rinkiminę komisiją ir bejėgį teismą, galima būtų surengti dar vienus Liaudies Seimo rinkimus.

Visą tą procesą turėtų kontroliuoti stebėti ir laiminti AT pirmininkas, kurį galų gale išmes kaip skudurą, ar jis būtų Landsbergis, ar Motieka.

Tą galima pavadinti šliaužiančiu perversmu, kuriam stengiamasi suteikti teisėtumo iliuziją.

Kokios jėgos ir kokie interesai skatina tą procesą, pasireiškiantį pirmiausia deputatų pavilijimu ar pervilijimu?

Vienas veiksnys, tai priešinimasis desovietizacijai ir dekagebizacijai, kuri jau dabar liečia ne vieną žymų kairiosios pusės deputatą. Tam galima priešintis arba keliant apribojimus iki absurdo, ką daro vieno nedidelė frakcija, arba suardant vis dar savarankišką, nepriklausomą KGB veiklos tyrimo komisiją. Perėmus "Lietuvos aidą", be abejo, nebepasirodytų ir tokios "Voratiklio" publikacijos, kaip apie "Kliuge rį" ir jo prikurtas Lietuvoje dirbtinės opozicijas.

Kitas veiksnys, tai Rusijos kariniai ir kitokie interesai Lietuvoje. Jau ne kartą girdėjome, kad iš ten tikimasi palankesnės Vyriausybės Vilniuje, kuri sutiktų nereikalauti greito kariuomenės išvedimo ir apskritai suartintų Lietuvą su Ne-

priklausomų Valstybių Sandrauga.

Tokia perspektyva kelia Lietuvoje didžiulį nerimą, todėl neturi stebinti nei aštrūs protestai, nei tiesūs klausimai.

Po pakartotinių tiesių klausimų galų gale išgirdome LDDP lyderio atsakymą: "Demokratinė darbo partija yra tvirtai nusistačiusi... neiti į jokių sandėrius, rišančius arba varžančius mūsų nepriklausomybę ir mūsų suverenitetą".

Gaila, kad ir čia nėra konkretumo, ir čia ne dokumentas partijos vardu, kuris labiau įpareigotų. Ir gaila, kad praeityje į sandėrius vis dėlto buvo einama.

Klausimas liečia ne vieną partiją, o visą kairįjį bloką ir Lietuvos ateitį. Neįmanoma į kairių buvusias nepriklausomas širdis vėl atsėlino baimė ir pritaikymas? Su kuo Jūs, deputatai, pamažėl pritrauktieji ar įtrauktieji, o dabar jau dalyvaujantys gramzdinimo? Dalis Jūsų, neabejoju, suklydę ar suklaidinti, po to kai kurie jau bijoję atsiriboti net aiškiai neteisėtų veiksmų su Jūsų parašu.

Bent du yra pasisakę apie tai privačiai, o dar vienas deputatas ryžosi atsiimti tokį parašą.

Taigi kaip ir apie ką sukasi toji ašis? Jos pagrindas – labai patyrusi, sutekta ir gerai organizuota LDDP. Jai, o ypač dabartinei vadovybei, Lietuvos ateities patikėti jokiū būdu negalima.

Mano rankose dokumentas, datuotas 1990 m. gegužės 3; tai Gorbačiovo blokados metais ir pranešimas iš Gorbačiovo aparato vedėjo Bodimo archyvo.

Gerbiamas Vladimirai Alek sandrovičau!

Skambino Caplinas (Lietuvos KGB pirm. pav.) iš Vilniaus. Vakar "Igaliotinis" (Sakalauskas) susitiko žūklėje su Brazausku. Tas pasakė, kad įvykių smailgalys išeis apie 15-20 gegužės (baigiasi resursai). Išeitis viena, paleisti parlamentą, kadangi dabartinė jo sudėtis Landsbergio ir Prunskienės nuvaldžios nenušalins.

Tačiau klausimas, kokių pretekstų. Jūs gali tapti duomenys, kaip "Sąjūdis" falsifikavo rinkimus. (LKP tartum jais disponuoja, bet Brazauskas tyli apie tai.)

Besišnekant Brazauskas mėtė ir tokią frazę: "paleidus parlamentą būtina kokia nors valdymo forma. Tebus nors ir prezidentinė. Respubliką reikia gelbėti".

Atkreiptinas dėmesys į "Lietuvos gelbėjimą", kuriam būtų tikęs net Gorbačiovo smurtinis "prezidentinis valdymas". Taip pat – į falsifikuotus duomenis apie 1990 m. rinkimų "falsifikavimą". Labai keisti gyventojų sąrašai pastarajam Lietuvos referendumui ir vėl verčia susimąstyti, ar nebuvo parūpinta dvejopų galių – tiek numatomam pozityviam, tiek nepakankamam balsavimo rezultatui. LDDP iš anksto triukšmavo, kad bus falsifikavimas. Todėl turime rūpintis ir birželio 14-sios referendumu arba, kaip siūlyčiau jį vadinti, visuotinė piliečių va-

lios paraiška dėl svetimos kariuomenės išvedimo šiemet.

Dar sykį grįžtu į mūsų parlamento vykstantį procesą, kurį galima vadinti šliaužiančiu perversmu su dideliais pavojais demokratijai ir nepriklausomybės kryptim. Spėju, kad besišliejantys prie LDDP tikisi gauti daugiau valdžios Lietuvos viduje, ir tai ne vieną vilioja; bet gal neįjunta tos pavojingos ribos, už kurios jau būtų arba yra grimztama į Sandraugą.

Aš jaučiu pareigą Jums apie tai pasakyti, o Jūs atsakingai apsispręsite.

Ką mes turėtume daryti kaip atsakingas už Lietuvos ateitį parlamentas?

Pirmiausia siūlymas "daugianiečiams" – atsisakyti pagundų koalicijoje su LDDP užgrobti viską. Nesikėsinti, negramzdinti, nekovoti prieš kovojančius, kaip B Gajauskas ar K. Uoka, o padėti jiems.

Čia jau beldžius į kiekvieną sąžinę.

Geriausią būtų trims mėnesiams išaldyti eamų struktūrų status quo, žinoma, nebūtinai išaldant pirmininką ar kokį ministrą. Aš tikrai neketinu dangstyti perversmo, jeigu jis bus tęsiamas.

Susimąstykite, dabartinės daugumos deputatai, ar turite stumti keturias Sąjūdžio frakcijas į parlamentinę rezistenciją, ar galite rizikuoti nežinoma procesu visuomenėje.

Išsirikime Seimą, ir kuo greičiau! Siūlau daryti tai rugpjūčio mėnesį, gal 23-ąją kaip galvoja berods estai. Tuo būtų užbaigta mūsų stebėtinai taiki ketverių metų revoliucija – dainuojanti ir nešliaužijanti, pasitikinti žmonėmis, kurie balsuoja.

Reikia išrinkti Seimą pagal esamą įstatymą, tuo pačiu principu, kuris gerai veikia Prancūzijoje, Didžiojoje Britanijoje, JAV, Kanadoje. Ten ir garsus premjeras, ir partijos lyderis gali pralaimėti savo konkurentui, ir niekas to nedramatizuoja.

Reikia išrinkti Lietuvos Seimą, kurio deputatai turės žmonių pasitikėjimą. Neįmanoma neatsiras ūkininkų, dvasininkų, verslininkų, tremtinių ir Laisvės kovotojų, mokslininkų ir tikrų profesionalų iš tikrų profesijų? Neįmanoma neat siras 100 ar 140 nepaperkamų nei pinigais, nei valdžios blizgesiu? Tebus jie išrinkti vieneriems metams – priimti naują Nepriklausomos Lietuvos

Konstituciją ir užbaigti pagrindines reformas, ir išlydėti svetimą kariuomenę.

Panorėjome jau šiemet rinkti Prezidentą. Toks buvo Sąjūdžio koalicijos "Už demokratinę Lietuvą" tikslas, kurį aš palaikiau. Prezidentas, kokį ji žmonės išrinktų, būtų užpildęs esamą spragą valdymo sistemoje ir kaip jungianti grandis apimtų abi valdžios linijas – įstatymų leidybos ir vykdomąją. Mūsų sąlygomis itin svarbu, kad jis padėtų išvengti krizių arba sušvelninti, pagreitinti jų likvidavimą. Toks Prezidentas veikia Jungtinėje Valstijoje, Prancūzijoje, Suomijoje. Bus taip ir Lietuvoje, bet šįkart šiek tiek per daug rinkėjų liko pasyvūs.

O Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas, kaip Jūs žinote, neturi jokios galios ką nors įsakyti ar nurodyti šalies mastu, jam tikrai tenka visa atsakomybė, visa kaltė, jeigu kur nors kas negerai. Jau virš dvejų metų esu labai patogus taikiny visai vidinei politinių konkurentų propagandai: neatvežė į kaimą druskos – padėkokit Landsbergiui! Galų gale tai darosi nebejuokinga. Kaip ir Aukščiausiojoje Taryboje – galingas neapykantos spinduliavimas iš kai kurių pavienių kolegų pusės. Tą jaučiu ir stebiuosi žmonių prigimties slėpiniais.

Nūnai, atrodytų, reikia siekti skubaus kontakto su Borisu Jelcinu, su Stanislavu Šuškevičium, pastūmėti Deklaraciją su Volietija, ruošti Helsinkio viršūnių konferencijai liepos mėnesį – bet kiekvienas partneris gali paklausti, ar jis turi reikalo su stabilium valstybės vadovu, ir man šita padėtis taip pat nepriimtina. Jūs turėtote paprastą testą – siūlymą pakelti pirmininko atšaukimo kartelę iki 2/3 balsų, nes aš tokia dauguma buvau išrinktas. Jūs galėtote turėti stabilesnį pirmininką Lietuvos tarptautinei politikai vykdyti, bet Jūs to nenorėjote.

O dabar ir ta politika gali visai persisukti kita linkme tiek viduje, tiek išorėje. Todėl aš darysiu savo sprendimą, ma tydamas Jūsų pasirinktą veiksmų kryptį.

Mano pasiūlymai žinomi, siūlau juos apsvaistinti neatsidėliojant.

Arba sustabdom šliaužiantį perversmą ir einam garbingai į Seimo rinkimus, arba – tęskite perversmą be manęs.

A. A.

Mūsų Mielai

ALDONAI

po sunkios ligos iškeliavus amžinybėn,
vyru DR. VYTAUTUI TAURUI, sūnums DR.
ARVYDUI ir DR. ŠARŪNUI su šeimomis,
artimiesiems ir visiems giminėms reiškiamo
mūsų giliausią užuojautą ir kartu liūdime

B. Kriščiukaitienė ir šeima
J. Leščinskienė ir šeima
A. Andriušienė
O. Vilėniškienė
M.J. Adomaičiai